

Chrápánie je smrteľná choroba	2
Online, rodinka.sk, 26. 8. 2022, 0:00	
Obyvatelia Košického kraja budú môcť využiť preventívny skrining pečene SIRIUS	9
Online, kosicednes.sk, 26. 8. 2022, 10:51	
Aj obyvatelia Košického a Prešovského kraja budú môcť využiť preventívny skrining pečene SIRIUS	12
Online, lekarskenoviny.sk, 26. 8. 2022, 11:05	
Rebelka s citom pre umenie. Medzi prvými signatármi Charty 77 bola Košičanka	15
Online, kosice.korzar.sme.sk, 26. 8. 2022, 21:00	
Zdravie: Preventívny skrining pečene Sirius budú môcť využiť aj východniari	24
Online, tasr.sk, 27. 8. 2022, 14:50	
Zdravie: Preventívny skrining pečene Sirius budú môcť využiť aj východniari	26
Agentúrne spravodajstvo, TASR, 27. 8. 2022, 14:50	
Preventívny skrining pečene Sirius budú môcť využiť aj východniari	27
Online, teraz.sk, 27. 8. 2022, 15:25	
Preventívny skrining pečene Sirius budú môcť využiť aj východniari	30
Online, dnesky.sk, 27. 8. 2022, 15:38	
Zdravie: Preventívny skrining pečene Sirius budú môcť využiť aj východniari	32
Online, lekarne.sk, 27. 8. 2022, 16:20	
Súhrn domáceho spravodajstva - 27. augusta - 17.30	34
Agentúrne spravodajstvo, TASR, 27. 8. 2022, 17:30	
Zdravie: Preventívny skrining pečene Sirius budú môcť využiť aj východniari	36
Online, lekari.sk, 27. 8. 2022, 17:41	
Denný súhrn domáceho spravodajstva - 27. augusta - 20.00	38
Agentúrne spravodajstvo, TASR, 27. 8. 2022, 20:00	
Pol roka ruskej agresie na Ukrajine	40
Online, infosecurity.sk, 27. 8. 2022, 21:20	
Preventívny skrining pečene Sirius budú môcť využiť aj východniari	47
Online, dnesky.sk, 28. 8. 2022, 1:32	
Veda: Konferencia astronómov Bezovec 2022 bude na tému dejiny astronómie	49
Agentúrne spravodajstvo, TASR, 28. 8. 2022, 15:00	
Veda: Konferencia astronómov Bezovec 2022 bude na tému dejiny astronómie	50
Online, tasr.sk, 28. 8. 2022, 15:00	
Konferencia astronómov Bezovec 2022 bude na tému dejiny astronómie	52
Online, teraz.sk, 28. 8. 2022, 15:12	
Skrining chorôb pečene na Slovensku bude začlenený do európskeho projektu Liverscreen	55
Online, mediaweb.hnonline.sk, 29. 8. 2022, 15:00	
Východniari, máte „kapurkové“ pečene?	62
Tlač, Denník ŠPORT, 30. 8. 2022	

Chrápanie je smrteľná choroba [✉](#)

📅 26. 8. 2022, 0:00, Zdroj: [rodinka.sk](#) [✉](#), Autor: **Eva Pavlíková**, Sentiment: **Positívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, UPJŠ**

Dosah: **15 858** GRP: **0,35** OTS: **0,00** AVE: **712** Eur

Eva Pavlíková 26.08.2022 0

Znie to ako vtip, že? Tiež som si to ešte pred týždňom myslela. Ponúkam vám zaujímavý rozhovor s prof. MUDr. Viliamom Doničom, CSc., zakladateľom spánkovej medicíny na Slovensku.

"Ak má človek počas spánku apnoické pauzy, vždy sa na ne musí zobudiť. Ak sa to niekomu zopakuje 300x za noc, tak sa zobudí 300 x. A potom sa už vôbec nevyspí, pretože on od únavy vždy znova zaspí a budí sa znova na to, že sa dusí. Zase sa zobudí, a takto to s ním cvičí.

A nie je najhoršie ani to, že sa zobudí, ale ako. Zobudí sa na základe poplachovej reakcie. Celým organizmom prebehne nešpecifická poplachová stresová reakcia, ktorá má za následok vylúčenie adrenalínu, kortizónu, a podobných poplachových hormónov, a tým pádom mu stúpa krvný tlak. A u ľudí s cukrovkou stúpa glykémia, pretože tie vylučované poplachové hormóny dvíhajú hladinu krvného cukru.

Preto, že pri strese potrebuje organizmus cukor na to, aby mal energiu. Energiju pre útek. Lenže on nikam neuteká. On je v tej posteli a chce by spať. Zrazu má nadbytok energetických zdrojov, je pripravený ako na vojnu a vojna nikde. " zanietene ma vťahol do témy profesor Donič.

unsplash

Chrápanie a apnoe. Je to to isté?

"Nie je. Chrápanie je zvukový fenomén, ale jeho príčinou je zúženie dýchacích ciest. A tak je chrápanie vstupným koridorom pre spánkové obštrukčné apnoe.

Za normálnych okolností ani dieťa, ani dospelý zdravý človek nechrápe. V určitom veku, po 40.tke, po 50 tke, kedy sa ukladá viac tuku v oblasti krku, vzniká tlak na dýchacie cesty a oni kolabujú. Tak ten, kto je chrápač, má zúžené dýchacie cesty, zvýši sa rýchlosť prúdenia vzduchu. Bránica nasáva vzduch, dýchacie cesty sú zúžené, ten ťah je ako v komíne. Komínový ťah. To pritiahne mäkká časti ešte bližšie k sebe a v tom prúdiacom vzduchu ich rozvibruje. Mäkké časti podnebia sa rozvibrujú a toto je to chrápanie, ktoré je zosilnené ešte prínosovými dutinami. Kludne aj na 90 decibelov, čo je hodnota štartujúceho nákladného auta. Môže rozvibrovať sklo vo vitríne. Nehovoriac o tom, čo spí vedľa chrápača.

Samotné chrápanie vedie k mechanickému namáhaniu tkanív a tie sú potom opuchnuté. Nezjavujú sa tekutiny, stagnuje v nich krv, ako keď si pri futbale nakopneme nohu a máme opuchnutý členok."

Niekedy chrápu aj deti. Je to vždy len o probléme s nosnými mandlami?

"Je to o viacerých veciach. Ale áno, je to hlavne preto, lebo majú veľké prínosové mandle. Ale môžu chrápať aj preto, lebo majú deformity tváre. Napr. veľký jazyk, malú sánku. Ak má malú sánku, je tam zmenšený priestor kade má vzduch vchádzať do dolných dýchacích ciest - vzniká obštrukcia.

Najčastejšou príčinou u detí je teda to, že tam niečo mechanicky zavádzia."

A teraz sa konečne dozviem, prečo môj manžel, vždy po tom, ako si dá nejaké to pivo - v noci chrápe. Inokedy nie.

"Alkohol tlmi reflexy z horných dýchacích ciest. A nemusí to byť len alkohol. Keby si zobral nejaké tabletky miorelaxanciá, niečo na relaxáciu svalov, bude tak isto chrápať. Alkohol je typický tým, že znižuje senzitivitu receptorov, utlmí ich funkciu. U predisponovaných ľudí takto spánkové apnoe vznikne skôr." konštatuje prednosta Ústavu lekárskej fyziológie Lekárskej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach** (LF **UPJŠ**, prof. Donič.

A prečo som začala chrápať sem tam aj ja? A to iba v polohe na chrbte?

"Koľko máte rokov?:)

Ženy majú 8x nižší výskyt respiračného obštrukčného apnoe ako muži, ale iba počas svojho fertlilného obdobia. Po menopauze je sekrecia estrogénov znížená a tie pôsobia stimulačne na respiračné centrum.

Po menopauze sa nielen ľahšie príberá a ťažšie zhadzuje, lebo sa utlmí metabolizmus, ale zároveň sa zhoršuje regulácia dýchania. Takže máme pacientov, že muž a žena po 50tke spolu ležia doma v posteli a každý pod svojim dýchacím prístrojom. Každý má svoj. "

Prečo na chrbte?

"Koreň jazyka zapadáva kvôli gravitácii. Keď sme na chrbte, gravitačné sily pôsobia tak, že jazyk zapadne. To poznáte z prvej pomoci..."

Alebo ak má niekto veľké mandle. Nemusí zapadať ani jazyk, zapadnú mandle, a uzavrú vchod do dýchacích ciest."

Existujú na chrápanie alebo apnoe nejaké lieky?

"Proti chrápaniu neexistuje žiadny farmaceutický prípravok, teda lieky. Bol by to svätý grál."

Diagnostické metódy v ORL sú založené na tom, že sa pacientovi podá krátko účinkujúce narkotikum, aby zaspal, a robí sa fibroskopicky video. V ňom pozorujeme, ako ten kolaps v dýchacích cestách nastáva. Podľa toho, v ktorej časti nastáva kolaps dýchania, sa pacient dá /alebo nedá operovať. Ak je to v dolnej časti dýchacích ciest, tam sa nedá čo operovať. Vtedy im dávame na noc neinvazívnu ventilačnú liečbu CPAP prístrojom a tým udržiavame priechodné dýchacie cesty.

Ak nastáva kolaps dýchania v hornej časti dýchacích ciest, pripadá do úvahy operácia:

Treba zväčšiť priechodnosť dýchacích ciest, aby k obštrukcii nemohlo dôjsť. Napr. predsunutie sánky dopredu, Preto majú čo k téme povedať aj zubári."

Téma chrápania vyzerá z diaľky ako niečo málo zdravotne podstatné. Ale tých súvislostí je viac, ako si bežne myslíme...

Spánok zasahuje do všetkých procesov v ľudskom organizme. Keď chýba, sú postihnuté všetky systémy.

"Kardiologia? Obštrukčným spánkovým apnoe a poplachovou reakciou vzniká hypertenzia (vysoký krvný tlak). Stiahnutie ciev, vzostup krvného tlaku, a receptory si povedia: No však to je norma. Keď je vysoký krvný tlak 150, systém si povie, toto bude norma, budem ho tam tak vysoko držať stále. A zrazu nameriate 150 aj cez deň. Pričom, človek by mal mať počas spánku pokles o 10% hladiny krvného tlaku aj srdcovej frekvencie. To šetrí srdce, ktoré si má počas spánku oddychnúť."

Neurologia? Mozgová porážka je zase zapríčinená poruchami dýchania počas spánku, alebo aj samotná porážka môže spôsobiť vznik obštrukčného spánkového apnoe.

Po mozgovej porážke bývajú často stavy, ktoré treba riešiť PPAP prístrojom (dýchacím prístrojom počas spánku)

Internné lekárstvo? Tam sa to dotýka všetkých systémov. Hypoxia (nedostatok kyslíku) postihuje metabolické dráhy, inzulínovú rezistenciu, atď."

Naozaj to "obyčajné" chrápanie môže mať takéto hrozné dôsledky?

"Mali sme zaujímavú výskumnú prácu, ktorej výsledky som prednášal v Glasgow na Európskom respiračnom kongrese, neskôr aj vo Vancouver World sleep society kongrese. Naše výsledky boli vyhlásené za najpozoruhodnejšie. Vo výskume sme merali pomocou ultrazvuku hrúbku steny karotídy (krčná tepna, ktorá zásobuje mozog).

Zistili sme, že výrazné zmeny - zhrubnutia, nastávajú už u pacientov, ktorí ešte ani nemajú apnoické pauzy, iba chrápu. Ešte nemajú ani pokles prísunu kyslíka, a už dochádza k zmenám, kedy sa v zhrubnutých cievach začína ukladať aterosklerotický plát. Úplne na to stačí vybráca pri chrápaní."

Je Spánková medicína na Slovensku novinkou?

"Na úrovne Slovenskej spoločnosti spánkovej medicíny sme sa tomu venovali 20 rokov, som jeden zo zakladajúcich členov a viceprezident. Je to multidisciplinárny odbor, ktorý sa dotýka úplne všetkého: psychiatrie, pediatrie, neurológie, gynekológie, imunológie, interného, kardiológie, endokrinológie...."

Usilovali sme sa o to, aby sme v systéme medicínskeho vzdelávania etablovali spánkovú medicínu ako špecializačný odbor. A po dlhých rokoch sa to podarilo.

Na Lekárskej fakulte v Košiciach je už druhým rokom nový Certifikovaný špecializačný odbor ako 12 mesačný študijný program.

Nie je to samostatná špecializácia, ale je to nadstavba pre lekárov, ktorí sú už atestovaní, majú špecializáciu v predpísaných odboroch. Nemôže to byť nikto mimo lekárskeho diplomu."

Autor: Eva Pavlíková

ZDRAVIE > ZDRAVIE

Chrápanie je smrteľná choroba

✍ Eva Pavlíková ⌚ 26.08.2022 🗨 0

Znie to ako vtip, že? Tiež som si to ešte pred týždňom myslela. Ponúkam vám zaujímavý rozhovor s prof. MUDr. Viliamom Doničom, CSc., zakladateľom spánkovej medicíny na Slovensku.

*Ak má človek počas spánku apnoické pauzy, vždy sa na ne musí zobudiť. Ak sa to niekomu zopakuje 300x za noc, tak sa zobudí 300 x. A potom sa už vôbec nevyspí, pretože on od únavy vždy znova zaspí a budí sa znova na to, že sa dusí. Zase sa zobudí, a takto to s ním cvičí.

A nie je najhoršie ani to, že sa zobudí, ale ako. Zobudí sa na základe poplachovej reakcie. Celým organizmom prebehne nešpecifická poplachová stresová reakcia, ktorá má za následok vylúčenie adrenalínu, kortizónu, a podobných poplachových hormónov, a tým pádom mu stúpa krvný tlak. A u ľudí s cukrovkou stúpa glykémia, pretože tie vylučované poplachové hormóny dvíhajú hladinu krvného cukru.

Preto, že pri strese potrebuje organizmus cukor na to, aby mal energiu. Energiju pre útek. Lenže on nikam neuteká. On je v tej posteli a chcel by spať. Zrazu má nadbytok energetických zdrojov, je pripravený ako na vojnu a vojna nikde. * zanietene ma vtiahol do témy profesor Donič.

unsplash

Chrápanie a apnoe. Je to to isté ?

*Nie je. Chrápanie je zvukový fenomén, ale jeho príčinou je zúženie dýchacích ciest. A tak je chrápanie vstupným koridorom pre spánkové obštrukčné apnoe.

Za normálnych okolností ani dieťa, ani dospelý zdravý človek nechrápe. V určitom veku, po 40.tke, po 50 tke, kedy sa ukladá viac tuku v oblasti krku, vzniká tlak na dýchacie cesty a oni kolabujú. Tak ten, kto je chrápač, má zúžené dýchacie cesty, zvýši sa rýchlosť prúdenia vzduchu. Bránica nasáva vzduch, dýchacie cesty sú zúžené, ten ťah je ako v komíne. Komínový ťah. To pritiahne mäkká časti ešte bližšie k sebe a v tom prúdiacom vzduchu ich rozvibruje. Mäkké časti podnebia sa rozvibrujú a toto je to chrápanie, ktoré je zosilnené ešte prínosovými dutinami. Klúdne aj na 90 decibelov, čo je hodnota štartujúceho nákladného auta. Môže rozvibrovať sklo vo vitríne. Nehovoriac o tom, čo spí vedľa chrápača.

Samotné chrápanie vedie k mechanickému namáhaniu tkanív a tie sú potom opuchnuté. Nezjavujú sa tekutiny, stagnuje v nich krv, ako keď si pri futbale nakopneme nohu a máme opuchnutý členok.*

Niekedy chrápu aj deti. Je to vždy len o probléme s nosnými mandlami ?

*Je to o viacerých veciach. Ale áno, je to hlavne preto, lebo majú veľké prínosové mandle. Ale môžu chrápať aj preto, lebo majú deformity tváre. Napr. veľký jazyk, malú sánku. Ak má malú sánku, je tam zmenšený priestor kade má vzduch vchádzať do dolných dýchacích ciest - vzniká obštrukcia.

Najčastejšou príčinou u detí je teda to, že tam niečo mechanicky zavadzia.*

A teraz sa konečne dozviem, prečo môj manžel, vždy po tom, ako si dá nejaké to pivo - v noci chrápe. Inokedy nie.

Alkohol tlmi reflexy z horných dýchacích ciest. A nemusí to byť len alkohol. Keby si zobral nejaké tabletky miorelaxanciá, niečo na relaxáciu svalov, bude tak isto chrápať. Alkohol je typický tým, že znižuje senzitivitu receptorov, utlmí ich funkciu. U predisponovaných ľudí takto spánkové apnoe vznikne skôr. konštatuje prednosta Ústavu lekárskej fyziológie Lekárskej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach (LF UPJŠ, prof. Donič.

A prečo som začala chrápať sem tam aj ja? A to iba v polohe na chrbte?

Koľko máte rokov?)

Ženy majú 8x nižší výskyt respiračného obštrukčného apnoe ako muži, ale iba počas svojho fertlného obdobia. Po menopauze je sekrécia estrogénov znížená a tie pôsobia stimulačne na respiračné centrum. Po menopauze sa nielen ľahšie priberá a ťažšie zhadzuje, lebo sa utlmí metabolizmus, ale zároveň sa zhoršuje regulácia dýchania. Takže máme pacientov, že muž a žena po 50tke spolu ležia doma v posteli a každý pod svojim dýchacím prístrojom. Každý má svoj. *

Prečo na chrbte?

Koreň jazyka zapadáva kvôli gravitácii. Keď sme na chrbte, gravitačné sily pôsobia tak, že jazyk zapadne. To poznáte z prvej pomoci. Alebo ak má niekto veľké mandle. Nemusí zapadať ani jazyk, zapadnú mandle, a uzavrujú vchod do dýchacích ciest.

Existujú na chrápanie alebo apnoe nejaké lieky?

*Proti chrápaniu neexistuje žiadny farmaceutický prípravok, teda lieky. Bol by to svätý grál.

Diagnostická metóda u OPL sú založené na tom, že sa pacientovi podá

Diagnostické metódy v ORL sú založené na tom, že sa pacientovi pouká krátko účinkujúce narkotikum, aby zaspal, a robí sa fibroskopicky video. V ňom pozorujeme, ako ten kolaps v dýchacích cestách nastáva. Podľa toho, v ktorej časti nastáva kolaps dýchania, sa pacient dá /alebo nedá operovať. Ak je to v dolnej časti dýchacích ciest, tam sa nedá čo operovať. Vtedy im dávame na noc neinvazívnu ventilačnú liečbu CPAP prístrojom a tým udržiavame priechodné dýchacie cesty.

Ak nastáva kolaps dýchania v hornej časti dýchacích ciest, pripadá do úvahy operácia:

Treba zväčšiť priechodnosť dýchacích ciest, aby k obštrukcii nemohlo dôjsť. Napr. predsunutie sánky dopredu, Preto majú čo k téme povedať aj zubári.*

Téma chrápania vyzerá z diaľky ako niečo málo zdravotne podstatné. Ale tých súvislostí je viac, ako si bežne myslíme

...

Spánok zasahuje do všetkých procesov v ľudskom organizme. Keď chýba, sú postihnuté všetky systémy.

*Kardiologia? Obštrukčným spánkovým apnoe a poplachovou reakciou vzniká hypertenzia (vysoký krvný tlak) . Stiahnutie ciev, vzostup krvného tlaku, a receptory si povedia: No však to je norma. Keď je vysoký krvný tlak 150, systém si povie, toto bude norma, budem ho tam tak vysoko držať stále. A zrazu nameriate 150 aj cez deň. Pričom, človek by mal mať počas spánku pokles o 10% hladiny krvného tlaku aj srdcovej frekvencie. To šetrí srdce, ktoré si má počas spánku oddýchnuť.

Neurologia? Mozgová porážka je zase zapríčinená poruchami dýchania počas spánku, alebo aj samotná porážka môže spôsobiť vznik obštrukčného spánkového apnoe.

Po mozgovej porážke bývajú často stavy, ktoré treba riešiť PPAP prístrojom (dýchacím prístrojom počas spánku)

Interné lekárstvo? Tam sa to dotýka všetkých systémov. Hypoxia (nedostatok kyslíku) postihuje metabolické dráhy, inzulínovú rezistenciu, atď.*

Naozaj to 'obyčajné' chrápanie môže mať takéto hrozné dôsledky ?

*Mali sme zaujímavú výskumnú prácu, ktorej výsledky som prednášal v

Glasgow na Európskom respiračnom kongrese, neskôr aj vo Vancouver World sleep society kongrese. Naše výsledky boli vyhlásené za najpozoruhodnejšie. Vo výskume sme merali pomocou ultrazvuku hrúbku steny karotídy (krčná tepna, ktorá zásobuje mozog). Zistili sme, že výrazné zmeny - zhrubnutia, nastávajú už u pacientov, ktorý ešte ani nemajú apnoické pauzy, iba chrápu. Ešte nemajú ani pokles prisunu kyslíka, a už dochádza k zmenám, kedy sa v zhrubnutých cievach začína ukladať aterosklerotický plát. Úplne na to stačí vybráčia pri chrápaní.*

Je Spánková medicína na Slovensku novinkou?

*Na úrovne Slovenskej spoločnosti spánkovej medicíny sme sa tomu venovali 20 rokov, som jeden zo zakladajúcich členov a viceprezident. Je to multidisciplinárny odbor, ktorý sa dotýka úplne všetkého : psychiatrie, pediatrie, neurológie gynekológie, imunológie, interného, kardiológie, endokrinológie....

Usilovali sme sa o to, aby sme v systéme medicínskeho vzdelávania etablovali spánkovú medicínu ako špecializačný odbor. A po dlhých rokoch sa to podarilo.

Na Lekárskej fakulte v Košiciach je už druhým rokom nový Certifikovaný špecializačný odbor ako 12 mesačný študijný program.

Nie je to samostatná špecializácia, ale je to nadstavba pre lekárov, ktorí sú už atestovaní, majú špecializáciu v predpísaných odboroch. Nemôže to byť nikto mimo lekárskeho diplom. *

Obyvatelia Košického kraja budú môcť využiť preventívny skrining pečene SIRIUS [↗](#)

📅 26. 8. 2022, 10:51, Zdroj: kosicednes.sk [↗](#), Autor: Daniel Tadeáš Pavlík, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Dosah: 23 344 GRP: 0,52 OTS: 0,01 AVE: 825 Eur

Odborníci Univerzitnej nemocnice L. Pasteura Košice a Lekárskej fakulty **UPJŠ** sa zapoja do projektu SIRIUS – preventívny skrining pečene.

Najčítanejšie médium na východe!

„Chceme zmapovať výskyt chorôb pečene na Slovensku. A takisto chceme podchytiť čo najväčšie množstvo ľudí, ktorí majú počiatočné štádiá pečeňových ochorení, ale o nich vôbec netušia,“ hovorí prof. MUDr. Peter Jarčuška, PhD. z UNLP Košice, hlavný odborník Ministerstva zdravotníctva SR pre hepatológiu a člen výboru SHS.

Slovensko patrí medzi krajiny s vysokým výskytom chorôb pečene. „Najčastejšou chorobou pečene je nealkoholové tukovatenie pečene, ktorá je často asociovaná s metabolickým syndrómom,“ vysvetľuje P. Jarčuška. Najčastejšou príčinou úmrtia na pečeňové choroby je alkoholová choroba pečene. Podľa dostupných údajov je na Slovensku najväčší výskyt dekompenzovanej cirhózy pečene na svete, v úmrtnosti na cirhózu pečene je Slovensko na štvrtom mieste v Európe. „Cirhóza pečene sa veľmi často vyskytuje v produktívnom veku, v priemere skráti život pacienta o 20 rokov. Nie je teda prekvapením, že úmrtie na cirhózu patrí medzi najčastejšie príčiny úmrtia ľudí v produktívnom veku na Slovensku, čo má nemalé celospoločenské následky,“ dodáva.

Pomôcť zmapovať situáciu má práve projekt SIRIUS, ktorý odštartoval v Banskobystrickom kraji. Projekt sa bude realizovať postupne aj v ďalších mestách a obciach Slovenska, dobrovoľne sa ho môžu zúčastniť dospelí obyvatelia. „V rámci SIRIUSu vyšetříme hepatálne testy a parametre metabolického syndrómu. Účasťou vyšetrenia je vykonanie elastografie pečene, ktorou sa zisťuje množstvo väziva v pečeni. Týmto neinvazívnym vyšetrením vieme odhaliť asymptomatických pacientov so závažným stupňom fibrózy pečene, ako aj pacientov s cirhózou pečene,“ pokračuje profesor. Elastografické vyšetrenie nie je v súčasnosti hradené zo zdrojov zdravotného poistenia, projekt SIRIUS však ponúka každému toto vyšetrenie zdarma.

„Pokiaľ počas vyšetrenia v rámci programu SIRIUS zistíme testovanému ochorenie pečene, ponúkneme každému možnosť následnej zdravotnej starostlivosti v hepatologickej ambulancii UNLP Košice,“ uzatvára Jarčuška. Preventívny skrining pečene v rámci projektu SIRIUS spustia odborníci na východe Slovenska už v septembri.

Viac: Poslanci OĽaNO chcú reguláciu predaja nikotínových vrecúšok

Zdroj: Univerzitná nemocnica L. Pasteura Košice

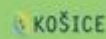
Autor: Daniel Tadeáš Pavlík

Leto v Kulturpark

30. AUGUST 2022 - 19:00

Boban Markovič a Vidieľ

www.kulturpark.sk

Zdroj: Univerzitná nemocnica L. Pasteura Košice

Slovensko 26.08.2022

Obyvatelia Košického kraja budú môcť využiť preventívny skríning pečene SIRIUS

🏠 / Slovensko / Obyvatelia Košického kraja budú môcť využiť preventívny skríning pečene SIRIUS

Odborníci Univerzitnej nemocnice L. Pasteura Košice a Lekárskej fakulty UPJŠ sa zapoja do projektu SIRIUS – preventívny skríning pečene.

f SLEDUJ KOŠICE: DNES NA FACEBOOKU

Najčítanejšie médium na východe!

„Chceme zmapovať výskyt chorôb pečene na Slovensku. A takisto chceme podchytiť čo najväčšie množstvo ľudí, ktorí majú počiatočné štádiá pečeňových ochorení, ale o nich vôbec netušia,“ hovorí prof. MUDr. Peter Jarčuška, PhD. z UNLP Košice, hlavný odborník Ministerstva zdravotníctva SR pre hepatológiu a člen výboru SHS.

Slovensko patrí medzi krajiny s vysokým výskytom chorôb pečene. „Najčastejšou chorobou pečene je nealkoholové tukovatenie pečene, ktorá je často asociovaná s metabolickým syndrómom,“ vysvetľuje P. Jarčuška. Najčastejšou príčinou úmrtia na pečeňové choroby je alkoholová choroba pečene. Podľa dostupných údajov je na Slovensku najväčší výskyt dekompenzovanej cirhózy pečene na svete, v úmrtnosti na cirhózu pečene je Slovensko na štvrtom mieste v Európe. „Cirhóza pečene sa veľmi často vyskytuje v produktívnom veku, v priemere skráti život pacienta o 20 rokov. Nie je teda prekvapením, že úmrtie na cirhózu patrí medzi najčastejšie príčiny úmrtia ľudí v produktívnom veku na Slovensku, čo má nemalé celospoločenské následky,“ dodáva.

Pomôcť zmapovať situáciu má práve projekt SIRIUS, ktorý odštartoval v Banskobystrickom kraji. Projekt sa bude realizovať postupne aj v ďalších mestách a obciach Slovenska, dobrovoľne sa ho môžu zúčastniť dospelí obyvatelia. „V rámci SIRIUSu vyšetříme hepatálne testy a parametre metabolického syndrómu. účasťou vyšetrenia je vykonanie elastografie pečene, ktorou sa zisťuje množstvo väziva v pečeni. Týmto neinvazívnym vyšetrením vieme odhaliť asymptomatických pacientov so závažným stupňom fibrózy pečene, ako aj pacientov s cirhózou pečene,“ pokračuje profesor. Elastografické vyšetrenie nie je v súčasnosti hrazené zo zdrojov zdravotného poistenia, projekt SIRIUS však ponúka každému toto vyšetrenie zdarma.

„Pokiaľ počas vyšetrenia v rámci programu SIRIUS zistíme testovanému ochorenie pečene, ponúkame každému možnosť následnej zdravotnej starostlivosti v hepatologickej ambulancii UNLP Košice,“ uzatvára Jarčuška. Preventívny skrining pečene v rámci projektu SIRIUS spustia odborníci na východe Slovenska už v septembri.

Viac: [Poslanci OĽaNO chcú reguláciu predaja nikotínových vrecúšok](#)

Zdroj: Univerzitná nemocnica L. Pasteura Košice

Aj obyvatelia Košického a Prešovského kraja budú môcť využiť preventívny skrining pečene SIRIUS [📄](#)

📅 26. 8. 2022, 11:05, Zdroj: lekarskenoviny.sk [📄](#), Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Dosah: 36 GRP: 0,00 OTS: 0,00 AVE: 35 Eur

Redakcia

Košice, 26. augusta 2022 – Odborníci Univerzitnej nemocnice L. Pasteura Košice a Lekárskej fakulty **UPJŠ** sa zapoja do projektu SIRIUS – preventívny skrining pečene. Organizuje ho Slovenská hepatologická spoločnosť (SHS). „Chceme zmapovať výskyt chorôb pečene na Slovensku. A takisto chceme podchytiť čo najväčšie množstvo ľudí, ktorí majú počiatkové štádiá pečeneňových ochorení, ale o nich vôbec netušia,“ hovorí prof. MUDr. Peter Jarčuška, PhD. z UNLP Košice, hlavný odborník Ministerstva zdravotníctva SR pre hepatológiu a člen výboru SHS.

Cirhóza pečene môže skrátiť život aj o 20 rokov

Slovensko patrí medzi krajiny s vysokým výskytom chorôb pečene. „Najčastejšou chorobou pečene je nealkoholové tukovatenie pečene, ktorá je často asociovaná s metabolickým syndrómom,“ vysvetľuje P. Jarčuška. Najčastejšou príčinou úmrtia na pečeneňové choroby je alkoholová choroba pečene. Podľa dostupných údajov je na Slovensku najväčší výskyt dekompenzovanej cirhózy pečene na svete, v úmrtnosti na cirhózu pečene je Slovensko na štvrtom mieste v Európe. „Cirhóza pečene sa veľmi často vyskytuje v produktívnom veku, v priemere skráti život pacienta o 20 rokov. Nie je teda prekvapením, že úmrtie na cirhózu patrí medzi najčastejšie príčiny úmrtia ľudí v produktívnom veku na Slovensku, čo má nemalé celospoločenské následky,“ dodáva.

Napriek tomu, že poznáme údaje o úmrtnosti pacientov s chorobami pečene, reálny výskyt viacerých chorôb pečene nie je presne známy

Pomocť zmapovať situáciu má práve projekt SIRIUS, ktorý odštartoval v Banskobystrickom kraji vo FNŠP F. D. Roosevelta Banská Bystrica. Projekt sa bude realizovať postupne aj v ďalších v mestách a obciach Slovenska, dobrovoľne sa ho môžu zúčastniť dospelí obyvatelia. „V rámci SIRIUSu vyšetříme hepatálne testy a parametre metabolického syndrómu. Súčasťou vyšetrenia je vykonanie elastografie pečene, ktorou sa zisťuje množstvo väziva v pečeni. Týmto neinvazívnym vyšetrením vieme odhaliť asymptomatických pacientov so závažným stupňom fibrózy pečene, ako aj pacientov s cirhózou pečene,“ pokračuje profesor.

Elastografické vyšetrenie nie je v súčasnosti hradené zo zdrojov zdravotného poistenia, projekt SIRIUS však ponúka každému toto vyšetrenie zdarma.

Za prípravu a organizáciu projektu SIRIUS v Prešovskom a Košickom kraji sú zodpovední členovia výboru SHS – špecialisti UNLP Košice v hepatológii: MUDr. Sylvia Dražilová, PhD. (vedecká sekretárka Slovenskej hepatologickej spoločnosti), prof. MUDr. Peter Jarčuška, PhD. a doc. MUDr. Martin Janičko, PhD.

Následná zdravotná starostlivosť v hepatologickej ambulancii UNLP na Tr. SNP 1

„Pokiaľ počas vyšetrenia v rámci programu SIRIUS zistíme testovanému ochorenie pečene, ponúkžeme každému možnosť následnej zdravotnej starostlivosti v hepatologickej ambulancii UNLP Košice,“ uzatvára Jarčuška. Preventívny skrining pečene v rámci projektu SIRIUS spustia odborníci na východe Slovenska už v septembri.

Projekt SIRIUS bude začlenený do európskeho projektu pre skrining chorôb pečene LIVERSCREEN, na ktorom sa zúčastňujú Španielsko, Taliansko, Nemecko, Francúzsko, Veľká Británia, Belgicko, Dánsko, Švajčiarsko a Chorvátsko.

Zdroj: UNLP Košice, TS

Autor: Redakcia

Telemedicína
2022

Konferencia o telemedicíne
na Slovensku

12.–13. októbra
Wellness Hotel Chopok

ZAREGISTROVAŤ SA

UT YOUR PRIVACY

a device

ile

audience insights

debug

ources

: device characteristics for identification

a budú RIUS

ice
pečene.
výskyt
dí, ktorí
of. MUDr.
tva SR pre

obou pečene
rómom,"
horoba
nej cirhózy
te v Európe.
pacienta o 20
úmrtia ľudí

reálny

tom kraji vo
v mestách
Su vyšetříme
anie
m
pečene, ako aj

projekt

for identification

consent to process your data, instead, they rely on their legitimate business interest. It is not limited to cookies, IP addresses, and URLs visited. [View our list of partners](#) to see a legitimate interest for and object to legitimate interests on a per vendor basis. [Manage](#) as a legitimate interest in general.

me, including by withdrawing your consent, by clicking on the cog icon in the bottom right

Accept All

Reject All

Save & Exit

í členovia
ká sekretárka
Martin Janičko,

NP 1

ne,
bulancii
JS spustia

ERSCREEN,
lgicko,

Rebelka s citom pre umenie. Medzi prvými signatármi Charty 77 bola Košičanka [✉](#)

📅 26. 8. 2022, 21:00, Zdroj: kosice.korzar.sme.sk [✉](#), Vydavateľ: Petit Press, a.s., Autor: Vladimír Mezencev, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Dosah: 48 744 GRP: 1,08 OTS: 0,01 AVE: 1100 Eur

Túžba po slobode bola nákazlivá.

Mária Raganová a Štefan Lazorišák (4 fotografie)

KOŠICE. Dnešní tridsiatnici o nej veľa nevedia, pre tých skôr narodených však stále zostáva symbolom odporu voči normalizácii, ktorá u nás nastala v sedemdesiatych rokoch, ako dôsledok okupácie Československa armádami Varšavskej zmluvy v auguste 1968.

Charta 77 si tohto roku pripomína 45. výročie svojho zrodu.

Upozorňovala medzinárodné spoločenstvo na nedodržiavanie ľudských práv a slobôd v Československej socialistickej republike.

Signatármi tejto dôležitej občianskej iniciatívy sa stali ľudia rôznych osudov, postavení i vzdelania.

Boli medzi nimi kvalifikovaní robotníci, tvrdí antikomunisti, ale aj bývalí členovia najvyšších straníckych orgánov, ministri, intelektuáli, úspešní literáti a umelci.

Väčšina tých, ktorí vyhlásenie podpísali medzi prvými, za svoj počin pykala.

Signatári Charty 77 zažili súdy, nepodmienečné tresty, stratu zamestnania, časté predvolávania a vypočúvania u Štátnej bezpečnosti, domové prehliadky a príkoria, o ktoré sa postarali prílušníci ŠtB.

Slovákov bolo pomenej

Mená mnohých chartistov, okrem úzkeho kruhu ich známych a príbuzných, verejnosti nič nehovorila.

Boli však medzi nimi aj osobnosti, známe nielen v celom Československu, ale aj za jeho hranicami.

Stačí spomenúť Václava Havla, Martu Kubišovou, Jiřího Diensbiera, Jiřího Hájka, Jana Patočku, Petra Uhla, Mariu Švermovú a ďalších.

Faktom však je, že na Slovensku ich bolo neporovnateľne menej než za riekou Moravou.

Protagonistami hnutia Charta 77 u nás boli Miroslav Kusý, Hana Ponická, Dominik Tatarka.

V prvej etape tento dokument podpísalo 241 ľudí, do novembra 1989 ich počet vzrástol na 1889.

Z nich bolo asi len 50 Slovákov.

Zlákala ju Praha

Na zozname figuruje aj meno Mária Raganová, ktorú Košičania môžu poznať pod dievčenským priezviskom Urrová.

Práve ona je prvou Košičankou, a zrejme aj prvou Slovenkou, ktorá Chartu 77 podpísala už krátko po jej zrode. Nemala vtedy ešte ani 24 rokov.

Detstvo a mladosť prežila v Košiciach, kde zmaturovala na Gymnázium Šrobárova, potom študovala na vtedajšej Filozofickej fakulte **UPJŠ** v Prešove, odbor estetika a veda o umení.

Napriek veľkému vzťahu k výtvarnému umeniu ju prednášky o estetike, zošňurované do takzvaného socialistického realizmu vo výtvarnom umení a celej kultúre, neuspokojovali. Preto štúdium zanechala.

O to viac ju zaujímala iná, opozičná kultúra, ktorá mala svoje podhubie predovšetkým v Prahe, kam aj napokon smerovali jej kroky.

Svadba, podpis, represie

Na jednom zo stretnutí prívržencov takejto neoficiálnej kultúry sa zoznámila so svojim budúcim manželom Petrom Raganom, filmárom a hudobníkom, pôsobiacim v undergrandovom prostredí.

Po svadbe, ktorú mali v roku 1976 v Košiciach, obaja odišli do hlavného mesta Československa.

V Prahe ich však po podpise Charty 77 dobrý život nečakal.

Mária bola medzi jej prvými signatármi, pridala sa vo februári 1977, a jej meno je na 5. strane oficiálneho zoznamu chartistov, hneď vedľa mena jej manžela Petra.

To znamenalo, že obaja museli prejsť ťažkou skúškou statočnosti.

Boli evidovaní ako nepriateľské osoby a v nefahkých sociálnych podmienkach sa im v roku 1978 narodila dcérka Adéla.

Zvolili si odchod

Perzekúcie zo strany štátnej moci pociťovali pravidelne a dosť intenzívne, čo sa v tých časoch nepriaznivo odrazilo nielen na spoločenskom, ale i sociálnom postavení a zázemí.

Z takejto ťažkej životnej situácii videli Raganovci jediné východisko - vystať sa z Československa.

Na prelome rokov 1980/1981 odišli do Austrálie, kde Mária Raganová žije dodnes.

Súvisiaci článok Súvisiaci článok November 1989 priniesol aj do Košíc dni nadšenia a eufórie Čítajte Ovplyvnený staršou sestrou

Po odchode, aby svojim blízkym spôsobovala čo najmenej problémov, prerušila s rodinou všetky kontakty.

Vo svojom bratovi Štefanovi Lazorišákovi, s ktorým mali spoločnú matku, však aj tak zanechala veľkú stopu.

Košický publicista a spisovateľ v rokoch 1978 - 79 tiež býval v Prahe, kde spoznával disidentov, samizdatovú literatúru a tú, ktorú sa podarilo ilegálne prepašovať z cudziny.

„Čo sa pamätám, bola sestra rebelka, ale so správnym citom pre kultúru, politicky jednoznačne vyhranená, teda tvrdá pravičiarka, ktorá mala na mňa veľký vplyv. Nie náhodou som sa v novembrových dňoch 1989 stal jedným zo zakladateľov Občianskeho fóra v Košiciach, ktoré sa zrodilo ešte pred založením košického VPN,“ konštatuje Š. Lazorišák.

Pamätná tabuľa vzniku Občianskeho fóra v Košiciach (6 fotografií) Namiesto jadrového fyzika sanitár

Do Prahy oficiálne odišiel študovať jadrovú fyziku, ale už vtedy sa netajil tým, že k Vltave odišiel predovšetkým s cieľom spoznať pražský kultúrny život, oficiálny i ten pololegálny.

„Bolo možné ma stretnúť na mnohých výstavách, koncertoch, literárnych večeroch, teda všade tam, kde sa koncom 70. rokov minulého storočia, teda v čase tvrdej normalizácie, stretávali aj mnohí odporcovia režimu. Tvorili rôzne skupinky a i keď existovali názorové rozdiely medzi nimi i jednotlivcami, všetkých nás spájala nepriateľský postoj voči vtedajšiemu režimu. Jeho kritika nám umožňovala viesť vzájomné konštruktívne debaty. Sestra bola o šesť rokov staršia, a tak nečudo, že svojimi názormi na mňa pôsobila, pestovala vo mne odpor k totalite i politickej neslobode a jej vplyv na mňa sa neskôr prejavil v mojich postojoch a činoch v novembri 1989 i po ňom,“ opisuje Košičan.

Priznáva tiež, že táto „mimoškolská činnosť“ mala vplyv na jeho ďalšie smerovanie.

„V Prahe som pravidelne navštevoval aj antikvariáty, filmové a literárne kluby, a tak som mal možnosť nasávať špecifickú atmosféru, ktorá vtedy napriek tvrdej a nekompromisnej politike vládnucej komunistickej strany priťahovala do hlavného mesta Československa aj umelcov či turistov zo Západu. Nečudo, že pri takomto spôsobe života som štúdium pomerne skoro zanechal, o to viac si užíval bohémsky život. Ale tak, ako každý vtedajší občan, musel som niekde pracovať a teda aj si zarábať na živobytie. Preto som sa stal sanitárom v jednej z pražských nemocníc,“ spomína na nezabudnuteľnú a významnú kapitolu svojho života Štefan Lazorišák.

Súvisiaci článok Súvisiaci článok Luba Blaškovičová: Chceli sme sa normálne nadýchnuť a existovať Čítajte Rebel v politike i literatúre

Mnohí ho poznajú ako publicistu a spisovateľa, ale málokto vie, že literárne začiatky Štefana Lazorišáka sú spojené s českým samizdatovým časopisom VOKNO.

Bolo to v roku 1986, ale „do šuplíka“ už písal o päť rokov skôr, teda po návrate z pražského pobytu.

Lazorišákova tvorba je skutočne pestrá, od poézie po literatúru faktu. K niektorým svojim textom sa však dostal až po novembri 1989, keď si ich vyzdvihol z archívu Štátnej bezpečnosti.

Tam sa dostali po bytových prehliadkach u jeho priateľa Alexandra Reisa Francistyho, novinára a spisovateľa, u ktorého ich mal uložené. Tohto iba ťažká choroba a následná smrť uchránila pred uväznením.

Štefana Lazorišáka možno zaradiť medzi najaktívnejších aktérov novembrových udalostí v Košiciach.

Výrazne sa angažoval v košickom Občianskom fóre, neskôr pôsobil v občianskom združení Fórum spravodlivosti a Klube angažovaných nestraníkov.

Veľmi aktívne sa podieľal na odhaľovaní zločinov bývalého režimu, na túto tému spoluorganizoval niekoľko konferencií aj s medzinárodnou účasťou.

Toto obdobie spracoval v knihách ako Veľká hra v meste, Karneval revolúcie, Koniec služobnej cesty, Ústav, Vysypané z topánok, ako i vo svojej poézii či aforizmoch.

Nemožno nespomenúť ani jeho aktivity na príprave a priebehu medzinárodnej konferencie August 1968 v Košiciach, z ktorej vyšiel zborník príspevkov, ocenený ako Najkrajšia kniha Slovenska v roku 2021 v kategórii publicistika a literatúra faktu.

Súvisiaci článok Súvisiaci článokAktér novembra 89: Dnešná politika je strašná, národ mal byť na nohách Čítajte

Autor: Vladimír Mezencev

26. aug 2022 o 21:00 Platený obsah

Rebelka s citom pre umenie. Medzi prvými signatármi Charty 77 bola Košičanka

Túžba po slobode bola nákazlivá.

Vladimír Mezenec
Korzár

+ ODOBERAŤ AUTORA

Mária Raganová, rodná Úrtová. (Zbuj: archív Št.)

Písmo: A⁺ | A⁺

DISKUSIA (0)

Mária Raganová a Štefan Lazorišák (4 fotografie)

KOŠICE. Dnešní tridsiatnici o nej veľa nevedia, pre tých skôr narodených však stále zostáva symbolom odporu voči normalizácii, ktorá u nás nastala v sedemdesiatych rokoch, ako dôsledok okupácie Československa armádami Varšavskej zmluvy v **auguste 1968**.

Charta 77 si tohto roku pripomína 45. výročie svojho zrodu.

Upozorňovala medzinárodné spoločenstvo na nedodržiavanie ľudských práv a slobôd v Československej socialistickej republike.

Signatármi tejto dôležitej občianskej iniciatívy sa stali ľudia rôznych osudov, postavení i vzdelania.

Boli medzi nimi kvalifikovaní robotníci, tvrdí antikomunisti, ale aj bývalí členovia najvyšších stranických orgánov, ministri, intelektuáli, úspešní literáti a umelci.

Väčšina tých, ktorí vyhlásenie podpísali medzi prvými, za svoj počín pykala.

Signatári Charty 77 zažili sudy, nepodmienečné tresty, stratu zamestnania, časté predvolávanie a vypočúvanie u štátnej bezpečnosti, domové prehliadky a príkoria, o ktoré sa postarali prílušníci ŠtB.

Slovákov bolo pomenej

NAJČITANEJŠIE NA KOŠICE KORZÁR

4 hodiny **24 hodín** 3 dni 7 dní

- V policajnej akcii Pavúk časť prevádzčov vinnu priznala. Policajti nie 5 246
- Čo také strašné urobil odsúdený košický starosta? Fínska premiérka nech odstúpi 4 548
- Zomrela speváčka Hana Zagorová, manželka Štefana Margitu 4 522
- Na viacerých miestach východu je zlá smogová situácia 3 931
- Odsúdili starostu, ktorého policajti naháňali a odmietol fúkať. Žiadny trest nedostal 2 486
- O kreslo starostu Terasy zabojuje aj podnikateľ a miestny poslanec 2 143
- Vyzývateľ košického župana Trenku si kandidatúru rozmyslel 2 059
- Už nemá byť len požičovňou kníh. Knižnica v Košiciach chce výraznú zmenu 1 918

INZERCIA - TLAČOVÉ SPRÁVY

Vybrané Najnovšie Najčítanejšie

- Biochemička postavila biznis na výživových doplnkoch
- Zveľadte so susedmi spoločný dvor. Teraz aj s podporou YIT
- Tragédia na Le Morne Brabant symbolizuje tvrdý boj proti útlaku
- 5 bankových riešení pre firmy, ktoré by mali byť samozrejmosťou
- MY Regióny spustili online tipovačku dedinského futbalu
- Odborníci radia, ako pripraviť deti na školu
- 700 e-knží zdarma k prémieovému predplatnému SME.sk. Zistite viac
- Veterány sú symbolom Kuby. Hemingway ich vlastnil sedem

PR články vašej firmy na tomto mieste >

BLOGY SME

Najnovšie Najčítanejšie Prémiové

- Maťo Chudlík: Začiatky
- Kristína Jakubičková: Predsvadobné patálie alebo keď organizácia svadby pripomína jazdu na saniach v lete
- Sóňa Frohlichová: Chorvátsko - severná Dalmácia - Tribunj - dovolenka - kniha
- Miriám Studeničová: Prečo hrozí našej civilizácii pád?
- Náďa Serafinová: O ukrajinskej propagande.
- Rudolfa Vallová: Turizmus v palbe kritiky cestujúcich
- Peter Bišćo: Pellegríni mi nie z dobrého srdca navrhoval 515,- €, ale zo strachu.
- Martina Meriačková: Ako hľadáme a naháňame pocit vlastnej dostatočnosti...

Mená mnohých chartistov, okrem úzkeho kruhu ich známych a príbuzných, verejnosti nič nehovorila.

Boli však medzi nimi aj osobnosti, známe nielen v celom Československu, ale aj za jeho hranicami.

Stačí spomenúť Václava Havla, Martu Kubišovou, Jiřího Diensbiera, Jiřího Hájka, Jana Patočku, Petra Uhla, Mariu Švermovú a ďalších.

Faktom však je, že na Slovensku ich bolo neporovnateľne menej než za riekou Moravou.

Protagonistami hnutia Charta 77 u nás boli Miroslav Kusý, Hana Ponická, Dominik Tatarka.

V prvej etape tento dokument podpísalo 241 ľudí, do novembra 1989 ich počet vzrástol na 1889.

Z nich bolo asi len 50 Slovákov.

Zlákala ju Praha

Na zozname figuruje aj meno Mária Raganová, ktorú Košičania môžu poznať pod dievčenským priezviskom Urrová.

Práve ona je prvou Košičankou, a zrejme aj prvou Slovenkou, ktorá Chartu 77 podpísala už krátko po jej zrode. Nemala vtedy ešte ani 24 rokov.

Detstvo a mladosť prežila v Košiciach, kde zmaturovala na Gymnázium Šrobárova, potom študovala na vtedajšej Filozofickej fakulte UPJŠ v Prešove, odbor estetika a veda o umení.

Napriek veľkému vzťahu k výtvarnému umeniu ju prednášky o estetike, zošňurované do takzvaného socialistického realizmu vo výtvarnom umení a celej kultúre, neuspokojovali. Preto štúdium zanechala.

O to viac ju zaujímala iná, opozičná kultúra, ktorá mala svoje podhubie predovšetkým v Prahe, kam aj napokon smerovali jej kroky.

Svadba, podpis, represie

Na jednom zo stretnutí prívržencov takejto neoficiálnej kultúry sa zoznámila so svojim budúcim manželom Petrom Raganom, filmárom a hudobníkom, pôsobiacim v undergrandovom prostredí.

Po svadbe, ktorú mali v roku 1976 v Košiciach, obaja odišli do hlavného mesta Československa.

V Prahe ich však po podpise Charty 77 dobrý život nečakal.

Mária bola medzi jej prvými signatármi, pridala sa vo februári 1977, a jej meno je na 5. strane oficiálneho zoznamu chartistov, hneď vedľa mena jej manžela Petra.

To znamenalo, že obaja museli prejsť ťažkou skúškou statočnosti.

Boli evidovaní ako nepriateľské osoby a v neľahkých sociálnych podmienkach sa im v roku 1978 narodila dcérka Adéla.

Zvolili si odchod

Perzekúcie zo strany štátnej moci pociťovali pravidelne a dosť intenzívne, čo sa v tých časoch nepriaznivo odrazilo nielen na spoločenskom, ale i sociálnom postavení a zázemí.

Z takejto ťažkej životnej situácii videli Raganovci jediné východisko - vysťahovať sa z Československa.

Na prelome rokov 1980/1981 odišli do Austrálie, kde Mária Raganová žije dodnes.

NOVEMBER 1989 PRINESOL AJ DO KOŠIC DNI NAŠENIA A EUFÓRIE

Cítajte →

Ovplyvnený staršou sestrou

Po odchode, aby svojim blízkym spôsobovala čo najmenej problémov, prerušila s rodinou všetky kontakty.

Vo svojom bratovi Štefanovi Lazorišákovi, s ktorým mali spoločnú matku, však aj tak zanechala veľkú stopu.

Košický publicista a spisovateľ v rokoch 1978 - 79 tiež býval v Prahe, kde spoznával disidentov, samizdatovú literatúru a tú, ktorú sa podarilo ilegálne prepašovať z cudziny.

„Čo sa pamätám, bola sestra rebelka, ale so správnym citom pre kultúru, politicky jednoznačne vyhranená, teda tvrdá pravičiarka, ktorá mala na mňa veľký vplyv. Nie náhodou som sa v novembrových dňoch 1989 stal jedným zo zakladateľov Občianskeho fóra v Košiciach, ktoré sa zrodilo ešte pred založením košického VPN,“ konštatuje Š. Lazorišák.

📍 Pamätná tabuľa vzniku Občianskeho fóra v Košiciach (6 fotografií)

Namiesto jadrového fyzika sanitár

Do Prahy oficiálne odišiel študovať jadrovú fyziku, ale už vtedy sa netajil tým, že k Vltave odišiel predovšetkým s cieľom spoznať pražský kultúrny život, oficiálny i ten pololegálny.

„Bolo možné ma stretnúť na mnohých výstavách, koncertoch, literárnych večeroch, teda všade tam, kde sa koncom 70. rokov minulého storočia, teda v čase tvrdej normalizácie, stretávali aj mnohí odporcovia režimu. Tvorili rôzne skupinky a i keď existovali názorové rozdiely medzi nimi i jednotlivcami, všetkých nás spájala nepriateľský postoj voči vtedajšiemu režimu. Jeho kritika nám umožňovala viesť vzájomné konštruktívne debaty. Sestra bola o šesť rokov staršia, a tak nečudo, že svojimi názormi na mňa pôsobila, pestovala vo mne odpor k totalite i politickej neslobode a jej vplyv na mňa sa neskôr prejavil v mojich postojoch a činoch v novembri 1989 i po ňom,“ opisuje Košičan.

Priznáva tiež, že táto „mimoškolská činnosť“ mala vplyv na jeho ďalšie smerovanie.

„V Prahe som pravidelne navštevoval aj antikvariáty, filmové a literárne kluby, a tak som mal možnosť nasávať špecifickú atmosféru, ktorá vtedy napriek tvrdej a nekompromisnej politike vládnucej komunistickej strany priťahovala do hlavného mesta Československa aj umelcov či turistov zo Západu. Nečudo, že pri takomto spôsobe života som štúdium pomerne skoro zanechal, o to viac si užíval bohémsky život. Ale tak, ako každý vtedajší občan, musel som niekde pracovať a teda aj si zarábať na živobytie. Preto som sa stal sanitárom v jednej z pražských nemocníc,“ spomína na nezabudnuteľnú a významnú kapitolu svojho života Štefan Lazorišák.

SÚVISIACI ČLÁNOK

Euba Blaškovičová: Chceli sme sa normálne nadychnúť a existovať

Cítajte →

Rebel v politike i literatúre

Mnohí ho poznajú ako publicistu a spisovateľa, ale málokto vie, že literárne začiatky Štefana Lazorišáka sú spojené s českým samizdatovým časopisom VOKNO.

Bolo to v roku 1986, ale „do žurníka“ už nical a nif rokov skôr, teda na nárate z

pražského pobytu.

Lazorišákova tvorba je skutočne pestrá, od poézie po literatúru faktu. K niektorým svojim textom sa však dostal až po novembri 1989, keď si ich vyzdvihol z archívu Štátnej bezpečnosti.

Tam sa dostali po bytových prehliadkach u jeho priateľa Alexandra Reisa Francistyho, novinára a spisovateľa, u ktorého ich mal uložené. Tohto iba ťažká choroba a následná smrť uchránila pred uväznením.

Stefana Lazorišáka možno zaradiť medzi najaktívnejších aktérov novembrových udalostí v Košiciach.

Výrazne sa angažoval v košickom Občianskom fóre, neskôr pôsobil v občianskom združení Fórum spravodlivosti a Klube angažovaných nestraníkov.

Veľmi aktívne sa podieľal na odhaľovaní zločinov bývalého režimu, na túto tému spoluorganizoval niekoľko konferencií aj s medzinárodnou účasťou.

Toto obdobie spracoval v knihách ako Veľká hra v meste, Karneval revolúcie, Koniec služobnej cesty, Ústav, Vysypané z topánok, ako i vo svojej poézii či aforizmoch.

Nemožno nespomenúť ani jeho aktivity na príprave a priebehu medzinárodnej konferencie August 1968 v Košiciach, z ktorej vyšiel zborník príspevkov, ocenený ako Najkrajšia kniha Slovenska v roku 2021 v kategórii publicistika a literatúra faktu.

SÚVISIACI ČLÁNKY

Aktér novembra 89: Dnešná politika je strašná, národ mal byť na nohách

[Čítajte →](#)

Tento text ste mohli čítať vďaka tomu, že platíte za obsah. Vďaka si to.

August 1968

+ ODOBERAŤ TÉMU

- Na svadbe pil džús zo škatulky, o tri dni fotil muža s odhalenou hrudou pred okupačnými tankami
- Okupácia v roku 1968 neprinesla len priame obete. Ale aj obdiv k Rusku, pretrvávajúci dodnes
- Ukrajina na prahu nášho šesťdesiateho ôsmeho

Súvisiace témy: [Príbehy pamätníkov od Post Bellum](#), [Okupácia august 1968](#)

Najdôležitejšie správy z východu Slovenska čítajte na [Korzar.sme.sk](#). Všetky správy z Košíc nájdete na [košickom Korzár](#)

Vladimír Mezenecv
Korzár

+ ODOBERAŤ AUTORA

Poslať článok na email | Nahliásť chybu

DISKUSIA (0)

Neprehliadnite tiež

Platený obsah
V Skalnatom plese ostala kaluž. Hladina kolíše aj pre výstavbu hotela
Raz je plné, inokedy takmer prázdne.
Lenka Haníková 25. aug

Platený obsah
Dieťa sa môže utopiť aj bez vody. Ak ju vdýchne, nebojuje, vravia odborníci
Voda v pľúcach môže byť fatálna aj deň po topení.
Lenka Haníková 25. aug

Horela autodiela s autami, plamene videli aj z neďalekého sídliska. Škody sú vysoké
Pri požiari sa nikto nezranil.

BLOGY SME

Najnovšie Najčítanejšie Prémiové

1. Mató Chudík: Začiatky
2. Kristína Jakubičková: Predsvadobné patálie alebo keď organizácia svadby pripomína jazdu na saniach v lete
3. Soňa Fröhlichová: Chorvátsko – severná Dalmácia – Tribunj – dovolenka – kniha
4. Miriam Studeničová: Prečo hrozí našej civilizácii pád?
5. Naďa Serafinová: O ukrajinskej propagande.
6. Rudólf Vallová: Turizmus v palbe kritiky cestujúcich
7. Peter Biščo: Pellegríni mi nie z dobrého srdca navrhli 515,- €, ale zo strachu.
8. Martina Meriačková: Ako hľadáme a naháňame pocit vlastnej dostatočnosti...

Platený obsah

V policajnej akcii Pavúk časť prevádzačov vlnu priznala. Policaťt nie Piati obžalovaní sú stíhaní väzobne.
Róbert Bejda | 25. aug**Hlavné správy zo Sme.sk****Koaličná kríza: Riešenie neprinieslo ani posledné rokovanie, ministri za SaS podajú demisiu**Požiadavka na odchod Matoviča sa nespĺnila.
Michal Dušoň a 2 ďalší | 3 h

Platený obsah

Dôsledky odchodu SaS z vlády: Ako OĽaNO so zopár členmi obsadí štyri ministerstvá?Kto by mohol nahradiť ministrov SaS?
Michal Katuska | 2 h

Platený obsah

Zomrela Hanička písnička, ktorá priťahovala Zlatých slávikov Populárna česká speváčka Hana Zagorová mala 75 rokov.
Daciel Bernát | 3 h**Ukrajina Rusko Online: NATO znepokojujú rastúce ruské vojenské kapacity v Arktíde**Vojna na Ukrajine pokračuje.
Iveta Straňáková a 1 ďalší | 14 hDovolenka Recenzie **Reštaurácie** Zlavy**Salaš ŠARIŠ PARK**Železničná 1900
Prešov - Veľký Šariš

- Denné menu Košice
- Odporúčaná reštaurácia Košice
- Najlepšie hodnotená reštaurácia Košice

Reštaurácie, denné menu, akcie, hodnotenia | [restauracie.sme.sk](#)**Už ste čítali?**

DOMOV

Skoly sú zhrzené z faktúr za energie. Spomínajú na časy uhoľných prázdnin

DOMOV

Heger porážku nepriznal, aj keď sa s SaS nedohodli. Slovensko smeruje k menšinovej vláde

SVET

Urobili z nás divochov. Ruský vojak otvorene kritizuje armádu aj inváziu

DOMOV

Výskumník Halás: Rusi zle odhadli svoje bezpečnostné prostredie a ochotu Ukrajincom brániť sa

DOMOV

Generálna prokuratúra verí Ficovi a Parovi. Vyšetroteloví Juhásovi nie**Korzár**[Kontakty](#) [Inzercia](#) [Predplatné](#) [Odvolanie súhlasov](#)

RSS

Newsletter

Apkácia

iPad

Kindle

Zdravie: Preventívny skrining pečene Sirius budú môcť využiť aj východniari [↗](#)

📅 27. 8. 2022, 14:50, Zdroj: tasr.sk [↗](#), Vydavateľ: Tlačová agentúra Slovenskej republiky, Autor: TASR, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Dosah: 7 094 GRP: 0,16 OTS: 0,00 AVE: 522 Eur

Košice/Prešov 27. augusta (TASR) - Preventívny skrining pečene pod názvom Sirius budú môcť využiť aj obyvatelia Košického a Prešovského kraja. Ako TASR informovala hovorkyňa Univerzitetnej nemocnice Louisa Pasteura (UNLP) Košice Monika Krišková, zapoja sa do neho odborníci z nemocnice aj Lekárskej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**. Preventívny skrining pečene organizuje Slovenská hepatologická spoločnosť (SHS). "Chceme zmapovať výskyt chorôb pečene na Slovensku. A takisto chceme podchytiť čo najväčšie množstvo ľudí, ktorí majú počiatočné štádiá pečeneňových ochorení, ale o nich vôbec netušia," povedal Peter Jarčuška z UNLP, odborník Ministerstva zdravotníctva SR pre hepatológiu a člen výboru SHS. V rámci skriningu vyšetria hepatálne testy a parametre metabolického syndrómu. Súčasťou vyšetrenia je vykonanie elastografie pečene, ktorou sa zisťuje množstvo väziva v pečeni. "Týmto neinvazívnym vyšetrením vieme odhaliť asymptomatických pacientov so závažným stupňom fibrózy pečene, ako aj pacientov s cirhózou pečene," vysvetlil s tým, že elastografické vyšetrenie nie je v súčasnosti hradené zo zdrojov zdravotného poistenia, no v rámci projektu Sirius je zadarmo. Pokiaľ počas vyšetrenia v rámci uvedeného programu zistia ochorenie pečene, pacienti ponúku možnosť následnej zdravotnej starostlivosti v hepatologickej ambulancii UNLP Košice. Jarčuška pripomína, že Slovensko patrí medzi krajiny s vysokým výskytom chorôb pečene, pričom najčastejšou chorobou pečene je jej nealkoholové stukovatenie a najčastejšou príčinou úmrtia na pečeneňové choroby je alkoholová choroba pečene. Podľa dostupných údajov je na Slovensku najväčší výskyt dekompenzovanej cirhózy pečene na svete, v úmrtnosti na cirhózu je Slovensko na štvrtom mieste v Európe. Projekt Sirius má zmapovať reálny výskyt viacerých chorôb pečene. Odštartovali ho v Banskobystrickom kraji a postupne sa bude realizovať aj v ďalších častiach Slovenska. Dobrovoľne sa na ňom môžu zúčastniť dospelí obyvatelia. Projekt Sirius bude začlenený do európskeho projektu pre skrining chorôb pečene LiverScreen. UPOZORNENIE: TASR ponúka k správe zvukový záznam. sem mac

Autor: TASR

Zdravie: Preventívny skríning pečene Sirius budú môcť využiť aj východniari

dnes 14:50

Košice/Prešov 27. augusta (TASR) - Preventívny skríning pečene pod názvom Sirius budú môcť využiť aj obyvatelia Košického a Prešovského kraja. Ako TASR informovala hovorkyňa Univerzitnej nemocnice Louisa Pasteura (UNLP) Košice Monika Krišková, zapoja sa do neho odborníci z nemocnice aj Lekárskej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach.

Preventívny skríning pečene organizuje Slovenská hepatologická spoločnosť (SHS). "Chceme zmapovať výskyt chorôb pečene na Slovensku. A takisto chceme podchytiť čo najväčšie množstvo ľudí, ktorí majú počiatočné štádiá pečeneňových ochorení, ale o nich vôbec netušia," povedal Peter Jarčuška z UNLP, odborník Ministerstva zdravotníctva SR pre hepatológiu a člen výboru SHS.

V rámci skríningu vyšetria hepatálne testy a parametre metabolického syndrómu. Súčasťou vyšetrenia je vykonanie elastografie pečene, ktorou sa zisťuje množstvo väziva v pečeni. "Týmto neinvazívnym vyšetrením vieme odhaliť asymptomatických pacientov so závažným stupňom fibrózy pečene, ako aj pacientov s cirhózou pečene," vysvetlil s tým, že elastografické vyšetrenie nie je v súčasnosti hrazené zo zdrojov zdravotného poistenia, no v rámci projektu Sirius je zadarmo.

Pokiaľ počas vyšetrenia v rámci uvedeného programu zistia ochorenie pečene, pacienti ponúknu možnosť následnej zdravotnej starostlivosti v hepatologickej ambulancii UNLP Košice.

Jarčuška pripomína, že Slovensko patrí medzi krajiny s vysokým výskytom chorôb pečene, pričom najčastejšou chorobou pečene je jej nealkoholové tukovatenie a najčastejšou príčinou úmrtia na pečeneňové choroby je alkoholová choroba pečene. Podľa dostupných údajov je na Slovensku najväčší výskyt dekompenzovanej cirhózy pečene na svete, v úmrtnosti na cirhózu je Slovensko na štvrtom mieste v Európe.

Projekt Sirius má zmapovať reálny výskyt viacerých chorôb pečene. Odštartovali ho v Banskobystrickom kraji a postupne sa bude realizovať aj v ďalších častiach Slovenska. Dobrovoľne sa na ňom môžu zúčastniť dospelí obyvatelia. Projekt Sirius bude začlenený do európskeho projektu pre skríning chorôb pečene LiverScreen.

UPOZORNENIE: TASR ponúka k správe zvukový záznam.

sem mac

Zdravie: Preventívny skrining pečene Sirius budú môcť využiť aj východniari [↗](#)

📅 27. 8. 2022, 14:50, Zdroj: **TASR**, Vydavateľ: Tlačová agentúra Slovenskej republiky, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Košice/Prešov 27. augusta (TASR) - Preventívny skrining pečene pod názvom Sirius budú môcť využiť aj obyvatelia Košického a Prešovského kraja. Ako TASR informovala hovorkyňa Univerzitnej nemocnice Louisa Pasteura (UNLP) Košice Monika Krišková, zapoja sa do neho odborníci z nemocnice aj Lekárskej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**.

Preventívny skrining pečene organizuje Slovenská hepatologická spoločnosť (SHS). "Chceme zmapovať výskyt chorôb pečene na Slovensku. A takisto chceme podchytiť čo najväčšie množstvo ľudí, ktorí majú počiatočné štádiá pečeňových ochorení, ale o nich vôbec netušia," povedal Peter Jarčuška z UNLP, odborník Ministerstva zdravotníctva SR pre hepatológiu a člen výboru SHS.

V rámci skriningu vyšetria hepatálne testy a parametre metabolického syndrómu. Súčasťou vyšetrenia je vykonanie elastografie pečene, ktorou sa zisťuje množstvo väziva v pečeni. "Týmto neinvazívnym vyšetrením vieme odhaliť asymptomatických pacientov so závažným stupňom fibrózy pečene, ako aj pacientov s cirhózou pečene," vysvetlil s tým, že elastografické vyšetrenie nie je v súčasnosti hrazené zo zdrojov zdravotného poistenia, no v rámci projektu Sirius je zadarmo.

Pokiaľ počas vyšetrenia v rámci uvedeného programu zistia ochorenie pečene, pacienti ponúknú možnosť následnej zdravotnej starostlivosti v hepatologickej ambulancii UNLP Košice.

Jarčuška pripomína, že Slovensko patrí medzi krajiny s vysokým výskytom chorôb pečene, pričom najčastejšou chorobou pečene je jej nealkoholové tukovatenie a najčastejšou príčinou úmrtia na pečeňové choroby je alkoholová choroba pečene. Podľa dostupných údajov je na Slovensku najväčší výskyt dekompenzovanej cirhózy pečene na svete, v úmrtnosti na cirhózu je Slovensko na štvrtom mieste v Európe.

Projekt Sirius má zmapovať reálny výskyt viacerých chorôb pečene. Odštartovali ho v Banskobystrickom kraji a postupne sa bude realizovať aj v ďalších častiach Slovenska. Dobrovoľne sa na ňom môžu zúčastniť dospelí obyvatelia. Projekt Sirius bude začlenený do európskeho projektu pre skrining chorôb pečene LiverScreen.

UPOZORNENIE: TASR ponúka k správe zvukový záznam.

sem mac

Autor: SEM

Preventívny skrining pečene Sirius budú môcť využiť aj východniari [↗](#)

📅 27. 8. 2022, 15:25, Zdroj: teraz.sk [↗](#), Vydavateľ: TERAZ MEDIA, a.s., Autor: TASR, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Ďalšie zdroje: teraz.sk/zdravie

Dosah: 46 320 GRP: 1,03 OTS: 0,01 AVE: 1865 Eur

V rámci skriningu vyšetria hepatálne testy a parametre metabolického syndrómu. Súčasťou vyšetrenia je vykonanie elastografie pečene, ktorou sa zisťuje množstvo väziva v pečeni.

Košice/Prešov 27. augusta (TASR) - Preventívny skrining pečene pod názvom Sirius budú môcť využiť aj obyvatelia Košického a Prešovského kraja. Ako TASR informovala hovorkyňa Univerzitnej nemocnice Louisa Pasteura (UNLP) Košice Monika Krišková, zapoja sa do neho odborníci z nemocnice aj Lekárskej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**.

Preventívny skrining pečene organizuje Slovenská hepatologická spoločnosť (SHS). "Chceme zmapovať výskyt chorôb pečene na Slovensku. A takisto chceme podchytiť čo najväčšie množstvo ľudí, ktorí majú počiatočné štádiá pečeneňových ochorení, ale o nich vôbec netušia," povedal Peter Jarčuška z UNLP, odborník Ministerstva zdravotníctva SR pre hepatológiu a člen výboru SHS.

V rámci skriningu vyšetria hepatálne testy a parametre metabolického syndrómu. Súčasťou vyšetrenia je vykonanie elastografie pečene, ktorou sa zisťuje množstvo väziva v pečeni. "Týmto neinvazívnym vyšetrením vieme odhaliť asymptomatických pacientov so závažným stupňom fibrózy pečene, ako aj pacientov s cirhózou pečene," vysvetlil s tým, že elastografické vyšetrenie nie je v súčasnosti hrazené zo zdrojov zdravotného poistenia, no v rámci projektu Sirius je zadarmo.

Pokiaľ počas vyšetrenia v rámci uvedeného programu zistia ochorenie pečene, pacienti ponúknú možnosť následnej zdravotnej starostlivosti v hepatologickej ambulancii UNLP Košice.

Jarčuška pripomína, že Slovensko patrí medzi krajiny s vysokým výskytom chorôb pečene, pričom najčastejšou chorobou pečene je jej nealkoholové stukovatenie a najčastejšou príčinou úmrtia na pečeneňové choroby je alkoholová choroba pečene. Podľa dostupných údajov je na Slovensku najväčší výskyt dekompenzovanej cirhózy pečene na svete, v úmrtnosti na cirhózu je Slovensko na štvrtom mieste v Európe.

Projekt Sirius má zmapovať reálny výskyt viacerých chorôb pečene. Odštartovali ho v Banskobystrickom kraji a postupne sa bude realizovať aj v ďalších častiach Slovenska. Dobrovoľne sa na ňom môžu zúčastniť dospelí obyvatelia. Projekt Sirius bude začlenený do európskeho projektu pre skrining chorôb pečene LiverScreen.

Autor: TASR

30. výročie
samostatnej
SR
Všetky správy

TERAZ.SK

Sobota 27. august 2022 Štátny sviatok Moldavskej republiky Meniny má Silvia

Важлива
інформація

Dôležité
informácie pre
občanov Ukrajiny

Важлива інформація громадян України
Dôležité informácie pre občanov Ukrajiny

Najnovšie správy: Ruský útok na Ukrajinu

< sekcia Slovensko

Preventívny skríning pečene Sirius budú môcť využiť aj východniari

Sdílet 0

Najčítanejšie

6h 24h 7d

- 1 Majerský varuje pred dôsledkami koalície krízy, hovorí o zlyhaní
- 2 Právnik: Referendová otázka o demisii vlády je v kolízii so závermi ÚS
- 3 FOTO: Opozícia odovzdala prezidentke 406.000 podpisov za referendum
- 4 V Prietrži a na Prašniku zapália vatry k 78. výročiu SNP
- 5 SR uzavrela dohodu o ochrane vzdušného priestoru s Českom a Poľskom
- 6 Sulík: Požiadavka na odchod Matoviča sa nespĺnila, ministri SAS odídu
- 7 SaS navrhla obmedziť paragraf 363 Trestného poriadku i ďalšie zmeny

V rámci skríningu vyšetria hepatálne testy a parametre metabolického syndrómu. Súčasťou vyšetrenia je vykonanie elastografie pečene, ktorou sa zisťuje množstvo väziva v pečeni.

Autor TASR
dnes 15:25

Košice/Prešov 27. augusta (TASR) - Preventívny skríning pečene pod názvom Sirius budú môcť využiť aj obyvatelia Košického a Prešovského kraja. Ako TASR informovala hovorkyňa Univerzitnej nemocnice Louisa Pasteura (UNLP) Košice Monika Krišková, zapoja sa do neho odborníci z nemocnice aj Lekárskej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach.

Preventívny skríning pečene organizuje Slovenská hepatologická spoločnosť (SHS). "Chceme zmapovať výskyt chorôb pečene na Slovensku. A takisto chceme podchytiť čo najväčšie množstvo ľudí, ktorí majú počiatočné štádiá pečenej choroby, ale o nich vôbec netušia," povedal Peter Jarčuška z UNLP, odborník Ministerstva zdravotníctva SR pre hepatológiu a člen výboru SHS.

V rámci skríninnu vyšetria hepatálne testy a parametre metabolického syndrómu

Súčasťou vyšetrenia je vykonanie elastografie pečene, ktorou sa zisťuje množstvo väziva v pečeni. *"Týmto neinvazívnym vyšetrením vieme odhaliť asymptomatických pacientov so závažným stupňom fibrózy pečene, ako aj pacientov s cirhózou pečene,"* vysvetlil s tým, že elastografické vyšetrenie nie je v súčasnosti hradené zo zdrojov zdravotného poistenia, no v rámci projektu Sirius je zadarmo.

Pokiaľ počas vyšetrenia v rámci uvedeného programu zistia ochorenie pečene, pacientovi ponúknu možnosť následnej zdravotnej starostlivosti v hepatologickej ambulancii UNLP Košice.

Jarčuška pripomína, že Slovensko patrí medzi krajiny s vysokým výskytom chorôb pečene, pričom najčastejšou chorobou pečene je jej nealkoholové stukovatenie a najčastejšou príčinou úmrtia na pečeňové choroby je alkoholová choroba pečene. Podľa dostupných údajov je na Slovensku najväčší výskyt dekompenzovanej cirhózy pečene na svete, v úmrtnosti na cirhózu je Slovensko na štvrtom mieste v Európe.

Projekt Sirius má zmapovať reálny výskyt viacerých chorôb pečene. Odštartovali ho v Banskobystrickom kraji a postupne sa bude realizovať aj v ďalších častiach Slovenska. Dobrovoľne sa na ňom môžu zúčastniť dospelí obyvatelia. Projekt Sirius bude začlenený do európskeho projektu pre skrining chorôb pečene LiverScreen.

Preventívny skríning pečene Sirius budú môcť využiť aj východniari [↗](#)

📅 27. 8. 2022, 15:38, Zdroj: dnesky.sk [↗](#), Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**

Dosah: **104** GRP: **0,00** OTS: **0,00** AVE: **35** Eur

2 dni dozadu

Košice/Prešov 27. augusta (TASR) – Preventívny skríning pečene pod názvom Sirius budú môcť využiť aj obyvatelia Košického i Prešovského kraja. ako aj TASR informovala hovorkyňa Univerzitnej nemocnice Louisa Pasteura (UNLP) Košice Monika Krišková, zapoja sa do neho odborníci z nemocnice aj Lekárskej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**.

Preventívny skríning pečene organizuje Slovenská hepatologická spoločnosť (SHS). „Chceme zmapovať výskyt chorôb...

Autor: Publikoval || Publikoval | Redakcia || Redakcia || Redakcia | - || <http://dnesky.sk> || Redakcia

Preventívny skrining pečene Sirius budú môcť využiť aj východniari

ZDRAVIE 27. augusta 2022 | Aktualizované: 1 hodinu dozadu

Publikoval Redakcia

Facebook

Twitter

Pinterest

Pohodlné
sedacie súpravy

EF ESTILOFINA

NAKUPOVAŤ

Košice/Prešov 27. augusta (TASR) – Preventívny skrining pečene pod názvom Sirius budú môcť využiť aj obyvatelia Košického i Prešovského kraja. ako aj TASR informovala hovorkyňa Univerzitnej nemocnice Louisa Pasteura (UNLP) Košice Monika Krišková, zapoja sa do neho odborníci z nemocnice aj Lekárskej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach. Preventívny skrining pečene organizuje Slovenská hepatologická spoločnosť (SHS). „Chceme zmapovať výskyt chorôb...

NAJNOVŠIE SPRÁVY

Rusko zablokovalo dokument o jadrových zbraniach. Moskve preľ zmenky o elektrárni

Redakcia - 27. augusta 2022

Dvadsiatka sa po dvoch debakloch dočkala výhry. Vybojovala triumf r Českom

Redakcia - 27. augusta 2022

Samosprávy ako aj štátne úrad: nútené šetriť. Dôvodom je energie kríza ako...

Redakcia - 27. augusta 2022

Premávku na D2 v smere do Česk usmerňuje polícia, došlo k vážnej nehode

Redakcia - 27. augusta 2022

Hrozí únik radiácie zo Záporožskej elektrárne, varuje prevádzkovateľ

Redakcia - 27. augusta 2022

Zdravie: Preventívny skrining pečene Sirius budú môcť využiť aj východniari [↗](#)

📅 27. 8. 2022, 16:20, Zdroj: [lekarna.sk](#) [↗](#), Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Dosah: 140 GRP: 0,00 OTS: 0,00 AVE: 67 Eur

Košice/Prešov 27. augusta (TASR) - Preventívny skrining pečene pod názvom Sirius budú môcť využiť aj obyvatelia Košického a Prešovského kraja. Ako TASR informovala hovorkyňa Univerzitnej nemocnice Louisa Pasteura (UNLP) Košice Monika Krišková, zapoja sa do neho odborníci z nemocnice aj Lekárskej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**. Preventívny skrining pečene organizuje Slovenská hepatologická spoločnosť (SHS). "Chceme zmapovať výskyt chorôb pečene na Slovensku. A takisto chceme podchytiť čo najväčšie množstvo ľudí, ktorí majú počiatočné štádiá pečeneňových ochorení, ale o nich vôbec netušia," povedal Peter Jarčuška z UNLP, odborník Ministerstva zdravotníctva SR pre hepatológiu a člen výboru SHS. V rámci skriningu vyšetria hepatálne testy a parametre metabolického syndrómu. Súčasťou vyšetrenia je vykonanie elastografie pečene, ktorou sa zisťuje množstvo väziva v pečeni. "Týmto neinvazívnym vyšetrením vieme odhaliť asymptomatických pacientov so závažným stupňom fibrózy pečene, ako aj pacientov s cirhózou pečene," vysvetlil s tým, že elastografické vyšetrenie nie je v súčasnosti hradené zo zdrojov zdravotného poistenia, no v rámci projektu Sirius je zadarmo. Pokiaľ počas vyšetrenia v rámci uvedeného programu zistia ochorenie pečene, pacienti ponúknú možnosť následnej zdravotnej starostlivosti v hepatologickej ambulancii UNLP Košice. Jarčuška pripomína, že Slovensko patrí medzi krajiny s vysokým výskytom chorôb pečene, pričom najčastejšou chorobou pečene je jej nealkoholové stuhnutie a najčastejšou príčinou úmrtia na pečeneňové choroby je alkoholová choroba pečene. Podľa dostupných údajov je na Slovensku najväčší výskyt dekompenzovanej cirhózy pečene na svete, v úmrtnosti na cirhózu je Slovensko na štvrtom mieste v Európe. Projekt Sirius má zmapovať reálny výskyt viacerých chorôb pečene. Odštartovali ho v Banskobystrickom kraji a postupne sa bude realizovať aj v ďalších častiach Slovenska. Dobrovoľne sa na ňom môžu zúčastniť dospelí obyvatelia. Projekt Sirius bude začlenený do európskeho projektu pre skrining chorôb pečene LiverScreen.

LEKÁRNE - ÚVOD

ZOZNAMY

RUBRIKY

LEKÁRNE - POHOTOVOŠŤ

KARIÉRA

ZDRAVIE: PREVENTÍVNY SKRÍNING PEČENE SIRIUS BUDÚ MÔČŤ VYUŽIŤ AJ VÝCHC

Košice/Prešov 27. augusta (TASR) - Preventívny skríning pečene pod názvom Sirius budú môcť využiť aj ...

[Lekárne](#) > [Denné správy](#) > [Zdravie: Preventívny skríning](#)

Vloženie/úprava Sobota, 27.08.2022

[Denné správy](#)

[Čítané 14x](#)

Košice/Prešov 27. augusta (TASR) - Preventívny skríning pečene pod názvom Sirius budú môcť využiť aj obyvatelia Košického a Prešovského kraja. Ako TASR informovala hovorkyňa Univerzitnej nemocnice Louisa Pasteura (UNLP) Košice Monika Krišková, zapoja sa do neho odborníci z nemocnice aj Lekárskej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach. Preventívny skríning pečene organizuje Slovenská hepatologická spoločnosť (SHS). "Chceme zmapovať výskyt chorôb pečene na Slovensku. A takisto chceme podchytiť čo najväčšie množstvo ľudí, ktorí majú počiatočné štádiá pečenevých ochorení, ale o nich vôbec netušia," povedal Peter Jarčuška z UNLP, odborník Ministerstva zdravotníctva SR pre hepatológiu a člen výboru SHS. V rámci skríningu vyšetria hepatálne testy a parametre metabolického syndrómu. Súčasťou vyšetrenia je vykonanie elastografie pečene, ktorou sa zisťuje množstvo väziva v pečeni. "Týmto neinvazívnym vyšetrením vieme odhaliť asymptomatických pacientov so závažným stupňom fibrózy pečene, ako aj pacientov s cirhózou pečene," vysvetlil s tým, že elastografické vyšetrenie nie je v súčasnosti hrazené zo zdrojov zdravotného poistenia, no v rámci projektu Sirius je zadarmo. Pokiaľ počas vyšetrenia v rámci uvedeného programu zistia ochorenie pečene, pacienti ponúknu možnosť následnej zdravotnej starostlivosti v hepatologickej ambulancii UNLP Košice. Jarčuška pripomína, že Slovensko patrí medzi krajiny s vysokým výskytom chorôb pečene, pričom najčastejšou chorobou pečene je jej nealkoholové stukovatenie a najčastejšou príčinou úmrtia na pečenevé choroby je alkoholová choroba pečene. Podľa dostupných údajov je na Slovensku najväčší výskyt dekompenzovanej cirhózy pečene na svete, v úmrtnosti na cirhózu je Slovensko na štvrtom mieste v Európe. Projekt Sirius má zmapovať reálny výskyt viacerých chorôb pečene. Odštartovali ho v Banskobystrickom kraji a postupne sa bude realizovať aj v ďalších častiach Slovenska. Dobrovoľne sa na ňom môžu zúčastniť dospelí obyvatelia. Projekt Sirius bude začlenený do európskeho projektu pre skríning chorôb pečene LiverScreen.

Súhrn domáceho spravodajstva - 27. augusta - 17.30 [🔗](#)

📅 27. 8. 2022, 17:30, Zdroj: **TASR**, Vydavateľ: Tlačová agentúra Slovenskej republiky, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**

Bratislava - Na letisku Kuchyňa v Malackách otvorili v sobotu 11. ročník Medzinárodných leteckých dní SIAF. Podujatie odštartovali prelety viacerých strojov našich vzdušných síl a letky ministerstva vnútra. V úvode sa účastníkom prihovoril minister obrany Jaroslav Naď (OĽANO) i predseda Národnej rady (NR) SR Boris Kollár (Sme rodina).

Bratislava - Ochranu vzdušného priestoru Slovenskej republiky prevezmú po uzemnení stíhacích lietadiel MiG-29 Česká republika a Poľsko. Dohodu o tzv. air policingu podpísali minister obrany SR Jaroslav Naď, česká šéfka rezortu Jana Černochová a poľský minister Mariusz Blaszczak v sobotu v priestoroch Leteckej základne Malacky-Kuchyňa.

Bratislava - Minister obrany SR Jaroslav Naď a česká ministerka obrany Jana Černochová podpísali v sobotu v priestoroch Leteckej základne Malacky-Kuchyňa deklaráciu medzi slovenským a českým rezortom obrany pri obstaraní pásových obrnených vozidiel. Uzavreli tiež zmluvu o spolupráci českej spoločnosti Aero Vodochody a Leteckých opravovní Trenčín pri spoločných projektoch.

Bratislava - Na Slovensku by mohli pribudnúť dva nové pamätné dni. Poslanci Národnej rady (NR) SR za OĽANO navrhujú, aby sa 6. marec stal Dňom obetí pandémie COVID-19. Zároveň by sa 22. september mohol stať Dňom boja proti nenávisťným prejavom na deťoch. Navrhuje to skupina koalíčných poslancov. Oba návrhy sú súčasťou noviel zákona o štátnych sviatkoch, dňoch pracovného pokoja a pamätných dňoch.

Bratislava - Poslanci z SaS navrhujú obmedziť okruh rozhodnutí, ktoré môže generálny prokurátor preskúmať postupom podľa paragrafu 363 Trestného poriadku. Do Národnej rady (NR) SR predložili novelu viacerých zákonov v súvislosti so zvýšením transparentnosti v oblasti prokuratúry. Upravíť chcú aj vymenúvanie a odvolávanie prokurátorov či ich práva a povinnosti. Zmeny by sa mohli dotknúť aj možnosti odvolania generálneho prokurátora a jeho disciplinárnej zodpovednosti, ako aj špeciálneho prokurátora. Novela obsahuje aj rozšírenie právomoci verejného ochrancu práv a vlády SR, aby mohli podávať žalobu na rozpustenie politickej strany.

Bratislava - Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí (ÚSZZ) by mohol poskytovať dotácie aj na investičné projekty, ako je kúpa nehnuteľností na zriadenie kultúrnych centier, športových stredísk či školských zariadení alebo ich rekonštrukcia. Vyplýva to z návrhu novely zákona o Slovákoch žijúcich v zahraničí, ktorý do Národnej rady (NR) SR podali koalíční poslanci. Má ísť o spresnenie legislatívy vzhľadom na to, že poskytovanie dotácií je už dlhodobou praxou.

Bratislava - Hraničnými priechodmi prešlo v piatok (26. 8.) na Slovensko 3397 ľudí z Ukrajiny. Z toho bolo 835 mužov, 1852 žien a 710 detí. TASR o tom informovala hovorkyňa Ministerstva vnútra (MV) SR Zuzana Eliášová. O dočasné útočisko požiadalo podľa hovorkyne 149 žiadateľov. Na výstupe zo Slovenska na Ukrajinu prešlo hraničnými priechodmi v piatok 4123 osôb.

Bratislava - Vo volebnej miestnosti môžu byť okrem pozorovateľov vyslaných medzinárodnými organizáciami aj zástupcovia nezávislého kandidáta, ako aj iné osoby, ktoré prejavili záujem o pozorovanie priebehu volieb a sčítania hlasov. Vyplýva to z informácií zverejnených na webe Ministerstva vnútra (MV) SR v súvislosti s jesennými spojenými voľbami.

Bratislava - Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu (MŠVVaŠ) SR vyhlásilo výzvu, vďaka ktorej môžu získať finančné príspevky vysoké školy, ktoré sa rozhodnúť zlúčiť. Na výzvu vyčlenili vyše 120 miliónov eur. Podmienkou je záväzok minimálne dvoch alebo viacerých verejných alebo štátnych vysokých škôl k vzájomnému splynutiu alebo zlúčeniu. Školy majú možnosť zapojiť sa do 25. novembra 2022. TASR o tom informoval odbor komunikácie a marketingu MŠVVaŠ.

Bratislava - Ak situácia v koalícii dopadne tak, ako to lídri vládnych strán komunikovali po piatkovom (26. 8.) rokovaní, pôjde o obrovské zlyhanie s tvrdými dosahmi na krajinu. Upozornil na to predseda mimoparlamentného KDH Milan Majerský.

Bratislava - Navrhovaná referendová otázka o bezodkladnej demisii vlády je v kolízii so závermi Ústavného súdu (ÚS) SR, ktorý skonštatoval, že otázka musí smerovať k vytvoreniu všeobecného pravidla. Myslí si to Vincent Bujňák z katedry ústavného práva Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave. Pri druhej otázke pochybnosti nemá. Doplnil, že prezidentka Zuzana Čaputová má pri rozhodnutí o vyhlásení referenda povinnosť dodržiavať Ústavu SR. V spojení s nálezom ÚS z roku 2021 podľa neho vyplýva záver obrátiť sa na Ústavný súd.

Bratislava - Prostredníctvom 1344 vykonaných RT-PCR testov odhalili v piatok (26. 8.) na Slovensku 463 prípadov nákazy novým koronavírusom. Pribudla jedna obeť. Informuje o tom Národné centrum zdravotníckych informácií (NCZI) na svojom webe.

Bratislava - Počet hlásených prípadov kvapavky, teda gonokokovej infekcie bol vlani najvyšší za uplynulých šesť rokov. V roku 2021 ich bolo 424, čo predstavuje 7,8 prípadu na 100.000 obyvateľov. Za rok 2015 sa zase eviduje 344 prípadov, čo je 6,3 prípadu na 100.000 obyvateľov. Vyplýva to zo štatistík, ktoré na webe zverejnilo Národné centrum zdravotníckych informácií (NCZI).

Košice/Prešov - Preventívny skríning pečene pod názvom Sirius budú môcť využiť aj obyvatelia Košického a Prešovského kraja. Ako TASR informovala hovorkyňa Univerzitnej nemocnice Louisa Pasteura (UNLP) Košice Monika Krišková, zapoja sa do neho odborníci z

nemocnice aj Lekárskej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**.

Bratislava - Štátna ochrana prírody (ŠOP) SR chce natočiť film o hlucháňovi hŕnom. Na obstaranie vyhlásila tender. Odhadovaná hodnota zákazky je 71.300 eur bez DPH. Vyplýva to z oznámenia zverejneného vo vestníku Úradu pre verejné obstarávanie (ÚVO).

Bratislava - Osobní asistenti, opatrovatelia a ľudia nad 62 rokov môžu do konca augusta požiadať o jednorazovú inflačnú pomoc v hodnote 100 eur. Na sociálnej sieti to pripomenula komisárka pre osoby so zdravotným postihnutím Zuzana Stavrovská. Priblížila, že ľudia starajúci sa o dieťa s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom nad šesť rokov, najdlhšie do 18 rokov dieťaťa, môžu požiadať o dotáciu až do konca septembra.

Banská Bystrica – Banskobystrický samosprávny kraj (BBSK) podpísal memorandum o spolupráci s Alianciou pre sociálnu ekonomiku na Slovensku (ASES). Cieľom je spoločný postup pri presadzovaní legislatívnych zmien v oblasti sociálnej oblasti a podpora rozvoja sociálneho podnikania. TASR o tom informovala hovorkyňa BBSK Lenka Štěpánková.

mac

Autor: MAC

Zdravie: Preventívny skrining pečene Sirius budú môcť využiť aj východniari [↗](#)

📅 27. 8. 2022, 17:41, Zdroj: [lekari.sk](#) [↗](#), Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**

Dosah: 2 907 GRP: 0,06 OTS: 0,00 AVE: 355 Eur

Košice/Prešov 27. augusta (TASR) - Preventívny skrining pečene pod názvom Sirius budú môcť využiť aj obyvatelia Košického a Prešovského kraja. Ako TASR informovala hovorkyňa Univerzitnej nemocnice Louisa Pasteura (UNLP) Košice Monika Krišková, zapoja sa do neho odborníci z nemocnice aj Lekárskej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**. Preventívny skrining pečene organizuje Slovenská hepatologická spoločnosť (SHS). "Chceme zmapovať výskyt chorôb pečene na Slovensku. A takisto chceme podchytiť čo najväčšie množstvo ľudí, ktorí majú počiatočné štádiá pečeneňových ochorení, ale o nich vôbec netušia," povedal Peter Jarčuška z UNLP, odborník Ministerstva zdravotníctva SR pre hepatológiu a člen výboru SHS. V rámci skriningu vyšetria hepatálne testy a parametre metabolického syndrómu. Súčasťou vyšetrenia je vykonanie elastografie pečene, ktorou sa zisťuje množstvo väziva v pečeni. "Týmto neinvazívnym vyšetrením vieme odhaliť asymptomatických pacientov so závažným stupňom fibrózy pečene, ako aj pacientov s cirhózou pečene," vysvetlil s tým, že elastografické vyšetrenie nie je v súčasnosti hradené zo zdrojov zdravotného poistenia, no v rámci projektu Sirius je zadarmo. Pokiaľ počas vyšetrenia v rámci uvedeného programu zistia ochorenie pečene, pacienti ponúknú možnosť následnej zdravotnej starostlivosti v hepatologickej ambulancii UNLP Košice. Jarčuška pripomína, že Slovensko patrí medzi krajiny s vysokým výskytom chorôb pečene, pričom najčastejšou chorobou pečene je jej nealkoholové tukovatenie a najčastejšou príčinou úmrtia na pečeneňové choroby je alkoholová choroba pečene. Podľa dostupných údajov je na Slovensku najväčší výskyt dekompenzovanej cirhózy pečene na svete, v úmrtnosti na cirhózu je Slovensko na štvrtom mieste v Európe. Projekt Sirius má zmapovať reálny výskyt viacerých chorôb pečene. Odštartovali ho v Banskobystrickom kraji a postupne sa bude realizovať aj v ďalších častiach Slovenska. Dobrovoľne sa na ňom môžu zúčastniť dospelí obyvatelia. Projekt Sirius bude začlenený do európskeho projektu pre skrining chorôb pečene LiverScreen.

Autor: Lekari.sk

Lekari.sk

[ÚVOD](#)[ZOZNAMY](#)[RUBRIKY](#)[PÁR SLOV](#)[VIDEÁ](#)[REGISTRÁCIA](#)[CENNÍK](#)[KONTAKT](#)

Zdravie: Preventívny skrining pečene Sirius budú môcť využiť aj východniari

Košice/Prešov 27. augusta (TASR) - Preventívny skrining pečene pod názvom Sirius budú môcť využiť aj ...

[Lekári](#) > [Denné správy](#) > [Zdravie: Preventívny skrining](#)

TASR Vloženie/úprava Sobota, 27.08.2022 [Denné správy](#)

Košice/Prešov 27. augusta (TASR) - Preventívny skrining pečene pod názvom Sirius budú môcť využiť aj obyvatelia Košického a Prešovského kraja. Ako TASR informovala hovorkyňa Univerzitnej nemocnice Louisa Pasteura (UNLP) Košice Monika Krišková, zapoja sa do neho odborníci z nemocnice aj Lekárskej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach. Preventívny skrining pečene organizuje Slovenská hepatologická spoločnosť (SHS). "Chceme zmapovať výskyt chorôb pečene na Slovensku. A takisto chceme podchytiť čo najväčšie množstvo ľudí, ktorí majú počiatočné štádiá pečeneňových ochorení, ale o nich vôbec netušia," povedal Peter Jarčuška z UNLP, odborník Ministerstva zdravotníctva SR pre hepatológiu a člen výboru SHS. V rámci skriningu vyšetria hepatálne testy a parametre metabolického syndrómu. Súčasťou vyšetrenia je vykonanie elastografie pečene, ktorou sa zisťuje množstvo väziva v pečeni. "Týmto neinvazívnym vyšetrením vieme odhaliť asymptomatických pacientov so závažným stupňom fibrózy pečene, ako aj pacientov s cirhózou pečene," vysvetlil s tým, že elastografické vyšetrenie nie je v súčasnosti hradené zo zdrojov zdravotného poistenia, no v rámci projektu Sirius je zadarmo. Pokiaľ počas vyšetrenia v rámci uvedeného programu zistia ochorenie pečene, pacienti ponúknu možnosť následnej zdravotnej starostlivosti v hepatologickej ambulancii UNLP Košice. Jarčuška pripomína, že Slovensko patrí medzi krajiny s vysokým výskytom chorôb pečene, pričom najčastejšou chorobou pečene je jej nealkoholové stukovatenie a najčastejšou príčinou úmrtia na pečeneňové choroby je alkoholová choroba pečene. Podľa dostupných údajov je na Slovensku najväčší výskyt dekompenzovanej cirhózy pečene na svete, v úmrtnosti na cirhózu je Slovensko na štvrtom mieste v Európe. Projekt Sirius má zmapovať reálny výskyt viacerých chorôb pečene. Odštartovali ho v Banskobystrickom kraji a postupne sa bude realizovať aj v ďalších častiach Slovenska. Dobrovoľne sa na ňom môžu zúčastniť dospelí obyvatelia. Projekt Sirius bude začlenený do európskeho projektu pre skrining chorôb pečene LiverScreen.

Denný súhrn domáceho spravodajstva - 27. augusta - 20.00 [🔗](#)

📅 27. 8. 2022, 20:00, Zdroj: **TASR**, Vydavateľ: Tlačová agentúra Slovenskej republiky, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**

Bratislava - Na letisku Kuchyňa v Malackách otvorili v sobotu 11. ročník Medzinárodných leteckých dní SIAF. Podujatie odštartovali prelety viacerých strojov našich vzdušných síl a letky ministerstva vnútra. V úvode sa účastníkom prihovoril minister obrany Jaroslav Naď (OĽANO) i predseda Národnej rady (NR) SR Boris Kollár (Sme rodina).

Bratislava - Ochranu vzdušného priestoru Slovenskej republiky prevezmú po uzemnení stíhacích lietadiel MiG-29 Česká republika a Poľsko. Dohodu o tzv. air policingu podpísali minister obrany SR Jaroslav Naď, česká šéfk rezortu Jana Černochová a poľský minister Mariusz Blaszczak v sobotu v priestoroch Leteckej základne Malacky-Kuchyňa.

Bratislava - Minister obrany SR Jaroslav Naď a česká ministerka obrany Jana Černochová podpísali v sobotu v priestoroch Leteckej základne Malacky-Kuchyňa deklaráciu medzi slovenským a českým rezortom obrany pri obstaraní pásových obrnených vozidiel. Uzavreli tiež zmluvu o spolupráci českej spoločnosti Aero Vodochody a Leteckých opravovní Trenčín pri spoločných projektoch.

Bratislava - Na Slovensku by mohli pribudnúť dva nové pamätné dni. Poslanci Národnej rady (NR) SR za OĽANO navrhujú, aby sa 6. marec stal Dňom obetí pandémie COVID-19. Zároveň by sa 22. september mohol stať Dňom boja proti nenávisťným prejavom na deťoch. Navrhuje to skupina koalíčných poslancov. Oba návrhy sú súčasťou noviel zákona o štátnych sviatkoch, dňoch pracovného pokoja a pamätných dňoch.

Bratislava - Poslanci z SaS navrhujú obmedziť okruh rozhodnutí, ktoré môže generálny prokurátor preskúmať postupom podľa paragrafu 363 Trestného poriadku. Do Národnej rady (NR) SR predložili novelu viacerých zákonov v súvislosti so zvýšením transparentnosti v oblasti prokuratúry. Upravíť chcú aj vymenúvanie a odvolávanie prokurátorov či ich práva a povinnosti. Zmeny by sa mohli dotknúť aj možnosti odvolania generálneho prokurátora a jeho disciplinárnej zodpovednosti, ako aj špeciálneho prokurátora. Novela obsahuje aj rozšírenie právomoci verejného ochrancu práv a vlády SR, aby mohli podávať žalobu na rozpustenie politickej strany.

Bratislava - Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí (ÚSŽZ) by mohol poskytovať dotácie aj na investičné projekty, ako je kúpa nehnuteľností na zriadenie kultúrnych centier, športových stredísk či školských zariadení alebo ich rekonštrukcia. Vyplýva to z návrhu novely zákona o Slovákoch žijúcich v zahraničí, ktorý do Národnej rady (NR) SR podali koalíční poslanci. Má ísť o spresnenie legislatívy vzhľadom na to, že poskytovanie dotácií je už dlhodobou praxou.

Bratislava - Poslanci Národnej rady (NR) SR za OĽANO a Jozef Lukáč (Sme rodina) navrhujú obmedziť predaj v maloobchode počas väčšiny nediel v roku. Maloobchody by ostali v nedeľu otvorené len posledné tri nedele pred Vianocami a v nedeľu pred začiatkom školského roka. Zmenu chcú dosiahnuť cez novelu Zákonníka práce. Zároveň navrhujú, aby sa obchody otvorili počas niekoľkých štátnych sviatkov, pokiaľ nepripadnú na nedeľu.

Bratislava - Hraničnými priechodmi prešlo v piatok (26. 8.) na Slovensko 3397 ľudí z Ukrajiny. Z toho bolo 835 mužov, 1852 žien a 710 detí. TASR o tom informovala hovorkyňa Ministerstva vnútra (MV) SR Zuzana Eliášová. O dočasné útočisko požiadalo podľa hovorkyne 149 žiadateľov. Na výstupe zo Slovenska na Ukrajinu prešlo hraničnými priechodmi v piatok 4123 osôb.

Bratislava - Vo volebnej miestnosti môžu byť okrem pozorovateľov vyslaných medzinárodnými organizáciami aj zástupcovia nezávislého kandidáta, ako aj iné osoby, ktoré prejavili záujem o pozorovanie priebehu volieb a sčítania hlasov. Vyplýva to z informácií zverejnených na webe Ministerstva vnútra (MV) SR v súvislosti s jesennými spojenými voľbami.

Bratislava - Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu (MŠVVaŠ) SR vyhlásilo výzvu, vďaka ktorej môžu získať finančné príspevky vysoké školy, ktoré sa rozhodnúť zlúčiť. Na výzvu vyčlenili vyše 120 miliónov eur. Podmienkou je záväzok minimálne dvoch alebo viacerých verejných alebo štátnych vysokých škôl k vzájomnému splynutiu alebo zlúčeniu. Školy majú možnosť zapojiť sa do 25. novembra 2022. TASR o tom informoval odbor komunikácie a marketingu MŠVVaŠ.

Bratislava - Ak situácia v koalícii dopadne tak, ako to lídri vládnych strán komunikovali po piatkovom (26. 8.) rokovaní, pôjde o obrovské zlyhanie s tvrdými dosahmi na krajinu. Upozornil na to predseda mimoparlamentného KDĽ Milan Majerský.

Bratislava - Navrhovaná referendová otázka o bezodkladnej demisii vlády je v kolízii so závermi Ústavného súdu (ÚS) SR, ktorý skonštatoval, že otázka musí smerovať k vytvoreniu všeobecného pravidla. Myslí si to Vincent Bujňák z katedry ústavného práva Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave. Pri druhej otázke pochybnosti nemá. Doplnil, že prezidentka Zuzana Čaputová má pri rozhodnutí o vyhlásení referenda povinnosť dodržiavať Ústavu SR. V spojení s nálezom ÚS z roku 2021 podľa neho vyplýva záver obrátiť sa na Ústavný súd.

Bratislava - Prostredníctvom 1344 vykonaných RT-PCR testov odhalili v piatok (26. 8.) na Slovensku 463 prípadov nákazy novým koronavírusom. Pribudla jedna obeť. Informuje o tom Národné centrum zdravotníckych informácií (NCZI) na svojom webe.

Bratislava - Počet hlásených prípadov kvapavky, teda gonokokovej infekcie bol vlni najvyšší za uplynulých šesť rokov. V roku 2021 ich bolo 424, čo predstavuje 7,8 prípadu na 100.000 obyvateľov. Za rok 2015 sa zase eviduje 344 prípadov, čo je 6,3 prípadu na 100.000 obyvateľov. Vyplýva to zo štatistík, ktoré na webe zverejnilo Národné centrum zdravotníckych informácií (NCZI).

Košice/Prešov - Preventívny skríning pečene pod názvom Sirius budú môcť využiť aj obyvatelia Košického a Prešovského kraja. Ako TASR informovala hovorkyňa Univerzitetnej nemocnice Louisa Pasteura (UNLP) Košice Monika Krišková, zapoja sa do neho odborníci z nemocnice aj Lekárskej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**.

Bratislava - Slovenská akreditačná agentúra pre vysoké školstvo (SAAVŠ) zrušila 135 akreditácií habilitačných a inauguračných konaní. Rozhodla na základe konkrétnych žiadostí vysokých škôl. TASR o tom informovala Lucia Bittnerová zo SAAVŠ. Dodala, že ide o novú možnosť zrušenia akreditačných práv bez obmedzovania škôl do budúcnosti, ktorú priniesla novela zákona o zabezpečovaní kvality vysokoškolského vzdelávania z minulého roka.

Bratislava - Štátna ochrana prírody (ŠOP) SR chce natočiť film o hlucháňovi hôrnom. Na obstaranie vyhlásila tender. Odhadovaná hodnota zákazky je 71.300 eur bez DPH. Vyplýva to z oznámenia zverejneného vo vestníku Úradu pre verejné obstarávanie (ÚVO).

Bratislava - Osobní asistenti, opatrovatelia a ľudia nad 62 rokov môžu do konca augusta požiadať o jednorazovú inflačnú pomoc v hodnote 100 eur. Na sociálnej sieti to pripomenula komisárka pre osoby so zdravotným postihnutím Zuzana Stavrovská. Priblížila, že ľudia starajúci sa o dieťa s dlhodobým nepriaznivým zdravotným stavom nad šesť rokov, najdlhšie do 18 rokov dieťaťa, môžu požiadať o dotáciu až do konca septembra.

Banská Bystrica – Banskobystrický samosprávny kraj (BBSK) podpísal memorandum o spolupráci s Alianciou pre sociálnu ekonomiku na Slovensku (ASES). Cieľom je spoločný postup pri presadzovaní legislatívnych zmien v oblasti sociálnej oblasti a podpora rozvoja sociálneho podnikania. TASR o tom informovala hovorkyňa BBSK Lenka Štepánková.

Bratislava - V rámci ankety Zlaté krídla si počas piatkového (26. 8.) galavečera prevzali ocenenie významné osobnosti letectva, ako aj projekty či inštitúcie, ktoré zviditeľňujú a formujú slovenské letectvo. Slávnostné odovzdávanie sa konalo na Letisku Milana Rastislava Štefánika v Bratislave v predvečer Medzinárodných leteckých dní SIAF 2022. V tomto ročníku nominovali viac ako 30 osobností v ôsmich hlavných kategóriách. Záštitu nad podujatím prebral predseda Národnej rady SR Boris Kollár (Sme rodina). Genu za celoživotné dielo a uvedenie do siene slávy získal Daniel Tomko, ktorý je strojár a vývojár.

mac

Autor: MAC

Pol roka ruskej agresie na Ukrajinu [☑](#)

☑ 27. 8. 2022, 21:20, Zdroj: [infosecurity.sk](#) [☑](#), Autor: Michaela Ružičková, Sentiment: Ambivalentný, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Dosah: 1 430 GRP: 0,03 OTS: 0,00 AVE: 252 Eur

Dezinfo Spravodajstvo Zahraničné

Pol roka ruskej agresie. Propaganda pracuje s dehumanizáciou a s rozdelením Ukrajiny

Oslavy ukrajinského Dňa nezávislosti od Sovietskeho zväzu zatienilo smutné výročie – ruská operácia na Ukrajine trvá už viac ako pol roka. Prokremeľská propaganda naďalej šíri mýty a dezinformácie o Ukrajine bez štátnosti či histórie.

Michaela Ružičková

27. augusta 2022

Kremeľ sa dlhodobo snaží koordinovanými postupmi narúšať obraz suverénnej Ukrajiny. Ruskí propagandisti preto šíria veľké množstvo dezinformačných naratívov a mýtov útočiacich na ukrajinskú štátnosť a národnosť.

24. augusta oslavovala Ukrajina Deň nezávislosti. Krajina si pripomínala 31. výročie nadobudnutia nezávislosti od Sovietskeho zväzu. Oslavy sa však odohrávali v tieni ruskej agresie, ktorá trvá už viac ako pol roka.

Ukrajina je suverénny štát

Medzi mýtmi, ktoré sú na pravidelnej báze zdieľané dezinformačnými aktérmi a médiami, nájdeme napríklad tvrdenie, že Ukrajina je tzv. „sirotským štátom“, ktorý v medzinárodnom prostredí nie je schopný samostatnej akcie. Podľa naratívu má byť ovládaná externými aktérmi, ako sú USA, NATO alebo Západ vo všeobecnosti.

Naratív sa snaží vytvoriť obraz Ukrajiny, ktorá je bábkovým štátom v rukách zahraničných aktérov, čo má za dôsledok narušenie vnímania ukrajinskej suverenity. Ide pritom o naratív, ktorý je v súlade s oficiálnou ruskou štátnou rétorikou.

Ruský prezident Vladimir Putin sa ešte v roku 2008 vyjadril, že „Ukrajina nie je krajina“. V roku 2021 vo svojom článku tvrdil, že Ukrajina a Rusko sú jeden národ a „skutočná suverenita Ukrajiny je možná len v partnerstve s Ruskom“. Tým živil mýtus o tzv. „bratských národoch“.

Neúnavné šírenie mýtov sa spája aj s ďalšími klamlivými tvrdeniami. Okrem iného ide o naratív o Ukrajine ako štáte bez kultúry a histórie, o ktorého vznik sa mal zasadiť Lenin.

10. augusta 2022

Kremeľ prekresľuje mapy

Podľa ministerstva zahraničia USA sa do ruskej propagandy vracia imperiálny revanšizmus, ktorý sa do veľkej miery prejavuje aj v zobrazovaní územia Ukrajiny prerozdeleného medzi susedné štáty.

Takéto znázornenie šíril bývalý ruský prezident a podpredseda Bezpečnostnej rady Dmitrij Medvedev. V príspevku na sociálnej sieti Telegram z 27. júla tohto roka prezentoval rozdelenie ukrajinského územia a jeho redukciu na oblasť mesta Kyjev a jeho okolia.

Zvyšok Ukrajiny by mal byť podľa tejto vízie rozdelený medzi Rusko, Poľsko, Rumunsko a Maďarsko.

Telegramový príspevok Dmitrija Medvedeva z 27. júla 2022.

V prípade takéhoto prekreslenia mapy východnej Európy však nejde o uskutočniteľnosť zobrazeného usporiadania. Dôležitejšie je posolstvo, z ktorého vyplýva, že Ukrajina o sebe nemôže (a ani nevie) rozhodovať sama, ale jej budúcnosť má byť podmienená požiadavkami Ruskej federácie.

Nástrojom je aj dehumanizácia

V súvislosti s vojnou na Ukrajine používajú ruskí propagandisti aj ďalšie nástroje, ako je napríklad dehumanizácia. Snahou je odstrániť pocity ľútosti a solidarity s Ukrajincami, ktorí sú obeťmi agresie.

Príkladom takejto dehumanizácie môže byť vyjadrenie Vladimira Solovjova, ktorý je známy z propagandistického programu Solovjov naživo. Vo svojej relácii prirovnal Ukrajincov k „červom, ktorých veterinár pri špeciálnej operácii odstraňuje z mačky“.

Moderátorka televíznej relácie 60 minút Olga Skabejevová povedala, že Ukrajina je „neexistujúca krajina“. Jeden z jej hostí následne charakterizoval konflikt ako „svätú vojnu“ a ukrajinského ministra obrany Oleksija Reznikova prirovnal k chrobákovi.

Oslavy Dňa nezávislosti v tieni ruskej agresie

Oslavy výročia nezávislosti od Sovietskeho zväzu boli tento rok menej pompézne ako obyčajne vzhľadom na prebiehajúcu ruskú agresiu, ktorá prekročila trvanie pol roka. Vo väčšine miest neprebíhali slávnosti, aj keď mnohí občania nosili odevy pripomínajúce ukrajinské národné kroje.

Deň bol okrem toho poznačený raketovým útokom ruských vojakov na železničnú trať v Chaplyne, ktorý si vyžiadal zatiaľ 25 obetí.

Deň nezávislosti sa teda na rozdiel od klasických osláv niesol v duchu smútenia za obeťami útoku a uvažovania o možnom pokračovaní konfliktu. Ukrajinský prezident Volodymyr Zelenskyj predniesol emotívny prejav k národu, v ktorom označil aktuálnu situáciu za nový Deň nezávislosti – ďalšie obdobie, kedy musí Ukrajina tvrdo bojovať za vlastnú slobodu.

Okrem toho sa ale Deň nezávislosti niesol v duchu solidárnych pochodov v rôznych zahraničných mestách, ktoré tak vyjadrili podporu obetiam ruskej agresie. Súčasťou priebehu akcií v Kyjeve bola prehliadka zničenej ruskej techniky.

CHCETE PODPORIŤ NAŠU PRÁCU? POMÔŽTE NÁM CEZ PATREON. MÔŽETE TAK UROBIŤ UŽ ZA €3

Michaela Ružičková

Interná doktorandka na Katedre politológie **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**. Absolvovala stáž v Kancelárii prezidenta Slovenskej republiky na Odbore medzinárodnej politiky. Pôsobila ako editorka obsahu v rámci newsletteru o dezinformáciách Digital Infospace Security Initiative. Publikuje ako stážistka v think-tanku Stratpol. Venuje sa témam ako je environmentálna geopolitika, geopolitika Arktídy a dôsledky klimatickej zmeny. Kontakt: michaela.ruzickova@infosecurity.sk

Používateľ je pre sociálne siete produktom

29. augusta 2022

Na používateľov sociálnych sietí dnes číhajú mnohé nástrahy, ako sú informácie s nejednoznačnou pravdivosťou a vysoká nereprezentatívna obsah. Sociálne médiá sa pritom...

Autor: Michaela Ružičková

Úvod » Dezinfo » Pol roka ruskej agresie. Propaganda pracuje s dehumanizáciou a s rozdelením Ukrajiny

Dezinfo Spravodajstvo Zahraničné

Pol roka ruskej agresie. Propaganda pracuje s dehumanizáciou a s rozdelením Ukrajiny

Oslavy ukrajinského Dňa nezávislosti od Sovietskeho zväzu zatienilo smutné výročie – ruská operácia na Ukrajine trvá už viac ako pol roka. Prokremelská propaganda naďalej šíri mýty a dezinformácie o Ukrajine bez štátnosti či histórie.

Podľa **Michaela Ružičkova** – 27. augusta 2022

Share

Facebook

Twitter

LinkedIn

Email

Kremeľ sa dlhodobo snaží koordinovanými postupmi narúšať obraz suverénnej Ukrajiny. Ruskí propagandisti preto šíria veľké množstvo dezinformačných naratívov a mýtov útočiacich na ukrajinskú štátnosť a národnosť.

24. augusta oslavovala Ukrajina Deň nezávislosti. Krajina si pripomínala 31. výročie nadobudnutia nezávislosti od Sovietskeho zväzu. Oslavy sa však odohrávali v tieni ruskej agresie, ktorá [trvá](#) už viac ako pol roka.

Ukrajina je suverénny štát

Medzi mýtmi, ktoré sú na pravidelnej báze [zdieľané](#) dezinformačnými aktérmi a médiami, nájdeme napríklad tvrdenie, že Ukrajina je tzv. „[sirotským štátom](#)“, ktorý v medzinárodnom prostredí nie je schopný samostatnej akcie. Podľa naratívu má byť ovládaná externými aktérmi, ako sú USA, NATO alebo Západ vo všeobecnosti.

Naratív sa snaží vytvoriť obraz Ukrajiny, ktorá je bábkovým štátom v rukách zahraničných aktérov, čo má za dôsledok narúšanie vnímania ukrajinskej suverenity. Ide pritom o naratív, ktorý je v súlade s oficiálnou ruskou štátnou rétorikou.

Ruský prezident Vladimir Putin sa ešte v roku 2008 [vyjadril](#), že „Ukrajina nie je krajina“. V roku 2021 vo svojom článku [tvrdil](#), že Ukrajina a Rusko sú jeden národ a „skutočná suverenita Ukrajiny je možná len v partnerstve s Ruskom“. Tým živil mýtus o tzv. „[bratských národoch](#)“.

Neúnavné šírenie mýtov sa spája aj s ďalšími klamlivými tvrdeniami. Okrem iného [ide](#) o naratív o Ukrajine ako štáte bez kultúry a histórie, o ktorého vznik sa mal [zasadiť](#) Lenin.

V minulosti kulacký odpad, dnes nacisti. V dehumanizácii Ukrajincov Rusí prebrali sovietske praktiky
13. júna 2022

DISINFO REPORT – 108. týždeň
9. júna 2022

Koncept vonkajšieho nepriateľa ako hlavný nástroj ruskej propagandy
10. augusta 2022

Kremeľ prekresľuje mapy

Podľa ministerstva zahraničia USA sa do ruskej propagandy [vracia](#) imperiálny revanšizmus, ktorý sa do veľkej miery prejavuje aj v zobrazovaní územia Ukrajiny prerozdeleného medzi susedné štáty.

Takéto znázornenie [širil](#) bývalý ruský prezident a podpredseda Bezpečnostnej rady Dmitrij Medvedev. V [príspevku](#) na sociálnej sieti Telegram z 27. júla tohto roka prezentoval rozdelenie ukrajinského územia a jeho redukciu na oblasť mesta Kyjev a jeho okolia.

Zvyšok Ukrajiny by mal byť podľa tejto vízie rozdelený medzi Rusko, Poľsko, Rumunsko a Maďarsko.

Рис. 2

В пострадавшем от психотропных веществ мозгу президента Украины возникала следующая картинка светлого будущего его страны (рис. 1).
Западные аналитики считают, что на самом деле будет так (рис. 2).

t.me/medvedev_telegram/151

2.4M Jul 27 at 15:29

Telegramový príspevok Dmitrija Medvedeva z 27. júla 2022.

V prípade takéhoto prekreslenia mapy východnej Európy však nejde o uskutočniteľnosť zobrazeného usporiadania. Dôležitejšie je posolstvo, z ktorého vyplýva, že Ukrajina o sebe nemôže (a ani nevie) rozhodovať sama, ale jej budúcnosť má byť podmienená požiadavkami Ruskej federácie.

Nástrojom je aj dehumanizácia

V súvislosti s vojnou na Ukrajine [používajú](#) ruskí propagandisti aj ďalšie nástroje, ako je napríklad dehumanizácia. Snahou je odstrániť pocity ľútosti a solidarity s Ukrajincami, ktorí sú obeťami agresie.

Príkladom takejto dehumanizácie [môže byť](#) vyjadrenie Vladimira Solovjova, ktorý je známy z propagandistického programu *Solovjov naživo*. Vo svojej relácii [prirovnal](#) Ukrajincov k „červom, ktorých veterinár pri špeciálnej operácii odstraňuje z mačky“.

Moderátorka televíznej relácie *60 minút* Oľga Skabejevová [povedala](#), že Ukrajina je „neexistujúca krajina“. Jeden z jej hostí následne charakterizoval konflikt ako „svätú vojnu“ a ukrajinského ministra obrany Oľeksija Reznikova prirovnal k chrobákovi.

Oslavy Dňa nezávislosti v tieni ruskej agresie

Oslavy výročia nezávislosti od Sovietskeho zväzu boli tento rok menej pompézne ako obyčajne vzhľadom na prebiehajúcu ruskú agresiu, ktorá prekročila trvanie pol roka. Vo väčšine miest neprebíjali slávnosti, aj keď mnohí občania [nosili](#) odevy pripomínajúce ukrajinské národné kroje.

Deň bol okrem toho poznačený raketovým útokom ruských vojakov na železničnú trať v Chaplyne, ktorý si [vyžiadal](#) zatiaľ 25 obetí.

Deň nezávislosti sa teda na rozdiel od klasických osláv niesol v duchu smútenia za obeťami útoku a uvažovania o možnom pokračovaní konfliktu. Ukrajinský prezident Volodymyr Zelenskij predniesol

emouvný prejav k narodu, v ktorom [označil](#) aktuálnu situáciu za nový Deň nezávislosti – ďalšie obdobie, kedy musí Ukrajina tvrdo bojovať za vlastnú slobodu.

Okrem toho sa ale Deň nezávislosti niesol v duchu solidárnych pochodov v rôznych zahraničných mestách, ktoré tak [vyjadrili](#) podporu obetiam ruskej agresie. Súčasťou priebehu akcií v Kyjeve [bola](#) prehliadka zničenej ruskej techniky.

CHCETE PODPORIŤ NAŠU PRÁCU? POMÔŽTE NÁM CEZ PATREON. MÔŽETE TAK UROBIŤ UŽ ZA €3

<https://infosecurity.sk/podpora/>

Podporte Infosecurity.sk

Facebook

Twitter

LinkedIn

Email

Michaela Ružičková

Interná doktorandka na Katedre politológie Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach. Absolvovala stáž v Kancelárii prezidenta Slovenskej republiky na Odbore medzinárodnej politiky. Pôsobila ako editorka obsahu v rámci newsletteru o dezinformáciách Digital Infospace Security Initiative. Publikuje ako stážistka v think-tanku Stratpol. Venuje sa témam ako je environmentálna geopolitika, geopolitika Arktídy a dôsledky klimatickej zmeny. Kontakt: michaela.ruzickova@infosecurity.sk

Preventívny skríning pečene Sirius budú môcť využiť aj východniari [↗](#)

📅 28. 8. 2022, 1:32, Zdroj: dnesky.sk [↗](#), Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Dosah: 104 GRP: 0,00 OTS: 0,00 AVE: 36 Eur

2 dni dozadu

Košice/Prešov 27. augusta (TASR) – Preventívny skríning pečene pod názvom Sirius budú môcť využiť aj obyvatelia Košického ako aj i Prešovského kraja. ako aj TASR informovala hovorkyňa Univerzitnej nemocnice Louisa Pasteura (UNLP) Košice Monika Krišková, zapoja sa do neho odborníci z nemocnice aj Lekárskej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**.

Preventívny skríning pečene organizuje Slovenská hepatologická spoločnosť (SHS). „Chceme zmapovať výskyt chorôb...

Autor: Publikoval || Publikoval | Redakcia || Redakcia || Redakcia | - || <http://dnesky.sk> || Redakcia

Preventívny skrining pečene Sirius budú môcť využiť aj východniari

SLOVENSKO 28. augusta 2022 | Aktualizované: 25 minút dozadu

Publikoval Redakcia

Facebook

Twitter

Pinterest

Pohodlné
sedacie súpravy

EF ESTILOFINA

NAKUPOVAŤ

Košice/Prešov 27. augusta (TASR) – Preventívny skrining pečene pod názvom Sirius budú môcť využiť aj obyvatelia Košického ako aj i Prešovského kraja. ako aj TASR informovala hovorkyňa Univerzitnej nemocnice Louisa Pasteura (UNLP) Košice Monika Krišková, zapoja sa do neho odborníci z nemocnice aj Lekárskej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach. Preventívny skrining pečene organizuje Slovenská hepatologická spoločnosť (SHS). „Chceme zmapovať výskyt chorôb...

NAJNOVŠIE SPRÁVY

Osobný automobil princeznej Diar vydražili za vyše 700.000 libier

Redakcia · 28. augusta 2022

Uspejú aj na US Open 2022? Samsonovová ako aj Kasatkina naladili víťazne

Redakcia · 28. augusta 2022

V Maďarsku vyrastú dva nové jadrové reaktory, vybuduje ich ruská firma Rosatom

Redakcia · 28. augusta 2022

Nemecký denník ju označil za najlepší premiérku na svete, doma šokovala uniknutým videom. Kto...

Redakcia · 28. augusta 2022

Najstarší slovenský olympijský víťaz boxer Ján Zachara, oslávil 94 rokov

Redakcia · 28. augusta 2022

Veda: Konferencia astronómov Bezovec 2022 bude na tému dejiny astronómie [↗](#)

📅 28. 8. 2022, 15:00, Zdroj: **TASR**, Vydavateľ: Tlačová agentúra Slovenskej republiky, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**

Hlohovec 28. augusta (TASR) - Dejiny vied o vesmíre sú tohtoročnou témou stretnutia slovenských astronómov, ktoré organizuje Hvezdáreň a planetárium M. R. Štefánika v Hlohovci a Slovenská astronomická spoločnosť pri Slovenskej akadémii vied. Konať sa bude od 9. do 11. septembra na Bezovci pri Piešťanoch a hvezdáreň si aj na nej pripomenie 50. výročie svojho vzniku. Informuje o tom na svojom webe.

Konferencie na Bezovci tradične umožňujú výmenu skúseností medzi profesionálnymi astronómami a záujemcami o pozorovanie premenných hviezd i ďalšie oblasti astrofyziky z radov študentov, mládeže aktívne pracujúcej v astronomických krúžkoch a tiež pracovníkov hvezdární a planetárií z celého Slovenska. Na príprave 54. ročníka podujatia sa podieľajú aj Prírodovedecká fakulta **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Slovenská ústredná hvezdáreň v Hurbanove a Fakulta matematiky, fyziky a informatiky Univerzity Komenského v Bratislave.

Hovorí sa bude o nových odborných i starších menej známych poznatkoch z dejín astronómie od jej úsvitu v dobách praveku až po 21. storočie v strednej Európe i vo svete. Takýto chronologický záber doteraz na Slovensku podľa organizátorov chýbal, keďže historické konferencie mávajú často úzko špecifikovanú tému, v ktorej obvykle dominuje konkrétna osobnosť alebo výročie takmer vždy viazané na slovenské prostredie. Konferencia si kladie za cieľ pritiahnúť pozornosť aj na iné témy zo všeobecných astronomických dejín, ktoré na tematicky úzko špecializovaných podujatiach neodznievajú.

Okrem prezentácií budú môcť účastníci diskutovať o možnostiach vzájomnej spolupráce v oblasti výskumu dejín astronómie a príbuzných vied a ochrany astronomického dedičstva na Slovensku a v Česku, keďže tradícia astronomickej spolupráce pretrváva medzi oboma krajinami už po niekoľko generácií.

don mac

Autor: DON

Veda: Konferencia astronómov Bezovec 2022 bude na tému dejiny astronómie [↗](#)

📅 28. 8. 2022, 15:00, Zdroj: tasr.sk [↗](#), Vydavateľ: Tlačová agentúra Slovenskej republiky, Autor: TASR, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Dosah: 7 094 GRP: 0,16 OTS: 0,00 AVE: 522 Eur

Hlohovec 28. augusta (TASR) - Dejiny vied o vesmíre sú tohtoročnou témou stretnutia slovenských astronómov, ktoré organizuje Hvezdáreň a planetárium M. R. Štefánika v Hlohovci a Slovenská astronomická spoločnosť pri Slovenskej akadémii vied. Konať sa bude od 9. do 11. septembra na Bezovci pri Piešťanoch a hvezdáreň si aj na nej pripomenie 50. výročie svojho vzniku. Informuje o tom na svojom webe. Konferencie na Bezovci tradične umožňujú výmenu skúseností medzi profesionálnymi astronómami a záujemcami o pozorovanie premenných hviezd i ďalšie oblasti astrofyziky z radov študentov, mládeže aktívne pracujúcej v astronomických krúžkoch a tiež pracovníkov hvezdární a planetárií z celého Slovenska. Na príprave 54. ročníka podujatia sa podieľajú aj Prírodovedecká fakulta **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Slovenská ústredná hvezdáreň v Hurbanove a Fakulta matematiky, fyziky a informatiky Univerzity Komenského v Bratislave. Hovorí sa bude o nových odborných i starších menej známych poznatkoch z dejín astronómie od jej úsvitu v dobách praveku až po 21. storočie v strednej Európe i vo svete. Takýto chronologický záber doteraz na Slovensku podľa organizátorov chýbal, keďže historické konferencie mávajú často úzko špecifikovanú tému, v ktorej obvykle dominuje konkrétna osobnosť alebo výročie takmer vždy viazané na slovenské prostredie. Konferencia si kladie za cieľ pritiahnúť pozornosť aj na iné témy zo všeobecných astronomických dejín, ktoré na tematicky úzko špecializovaných podujatiach neodznievajú. Okrem prezentácií budú môcť účastníci diskutovať o možnostiach vzájomnej spolupráce v oblasti výskumu dejín astronómie a príbuzných vied a ochrany astronomického dedičstva na Slovensku a v Česku, keďže tradícia astronomickej spolupráce pretrváva medzi oboma krajinami už po niekoľko generácií. don mac

Autor: TASR

Veda: Konferencia astronómov Bezovec 2022 bude na tému dejiny astronómie

dnes 15:00

Hlohovec 28. augusta (TASR) - Dejiny vied o vesmíre sú tohtoročnou témou stretnutia slovenských astronómov, ktoré organizuje Hvezdáreň a planetárium M. R. Štefánika v Hlohovci a Slovenská astronomická spoločnosť pri Slovenskej akadémii vied. Konat' sa bude od 9. do 11. septembra na Bezovci pri Piešťanoch a hvezdáreň si aj na nej pripomenie 50. výročie svojho vzniku. Informuje o tom na svojom webe.

Konferencie na Bezovci tradične umožňujú výmenu skúseností medzi profesionálnymi astronómami a záujemcami o pozorovanie premenných hviezd i ďalšie oblasti astrofyziky z radov študentov, mládeže aktívne pracujúcej v astronomických krúžkoch a tiež pracovníkov hvezdární a planetárií z celého Slovenska. Na príprave 54. ročníka podujatia sa podieľajú aj Prírodovedecká fakulta Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Slovenská ústredná hvezdáreň v Hurbanove a Fakulta matematiky, fyziky a informatiky Univerzity Komenského v Bratislave.

Hovoriť sa bude o nových odborných i starších menej známych poznatkoch z dejín astronómie od jej úsvitu v dobách praveku až po 21. storočie v strednej Európe i vo svete. Takýto chronologický záber doteraz na Slovensku podľa organizátorov chýbal, keďže historické konferencie mávajú často úzko špecifikovanú tému, v ktorej obvykle dominuje konkrétna osobnosť alebo výročie takmer vždy viazané na slovenské prostredie. Konferencia si kladie za cieľ pritiahnúť pozornosť aj na iné témy zo všeobecných astronomických dejín, ktoré na tematicky úzko špecializovaných podujatiach neodznievajú.

Okrem prezentácií budú môcť účastníci diskutovať o možnostiach vzájomnej spolupráce v oblasti výskumu dejín astronómie a príbuzných vied a ochrany astronomického dedičstva na Slovensku a v Česku, keďže tradícia astronomickej spolupráce pretrváva medzi oboma krajinami už po niekoľko generácií.

don mac

Konferencia astronómov Bezovec 2022 bude na tému dejiny astronómie [✉](#)

📅 28. 8. 2022, 15:12, Zdroj: teras.sk [✉](#), Vydavateľ: TERAZ MEDIA, a.s., Autor: TASR, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Dosah: 23 160 GRP: 0,51 OTS: 0,01 AVE: 932 Eur

Hovoriť sa bude o nových odborných i starších menej známych poznatkoch z dejín astronómie od jej úsvitu v dobách praveku až po 21. storočie v strednej Európe i vo svete.

Hlohovec 28. augusta (TASR) - Dejiny vied o vesmíre sú tohtoročnou témou stretnutia slovenských astronómov, ktoré organizuje Hvezdáreň a planetárium M. R. Štefánika v Hlohovci a Slovenská astronomická spoločnosť pri Slovenskej akadémii vied. Konať sa bude od 9. do 11. septembra na Bezovci pri Piešťanoch a hvezdáreň si aj na nej pripomenie 50. výročie svojho vzniku. Informuje o tom na svojom webe.

Konferencie na Bezovci tradične umožňujú výmenu skúseností medzi profesionálnymi astronómami a záujemcami o pozorovanie premenných hviezd i ďalšie oblasti astrofyziky z radov študentov, mládeže aktívne pracujúcej v astronomických krúžkoch a tiež pracovníkov hvezdární a planetárií z celého Slovenska. Na príprave 54. ročníka podujatia sa podieľajú aj Prírodovedecká fakulta **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Slovenská ústredná hvezdáreň v Hurbanove a Fakulta matematiky, fyziky a informatiky Univerzity Komenského v Bratislave.

Hovoriť sa bude o nových odborných i starších menej známych poznatkoch z dejín astronómie od jej úsvitu v dobách praveku až po 21. storočie v strednej Európe i vo svete. Takýto chronologický záber doteraz na Slovensku podľa organizátorov chýbal, keďže historické konferencie mávajú často úzko špecifikovanú tému, v ktorej obvykle dominuje konkrétna osobnosť alebo výročie takmer vždy viazané na slovenské prostredie. Konferencia si kladie za cieľ pritiahnúť pozornosť aj na iné témy zo všeobecných astronomických dejín, ktoré na tematicky úzko špecializovaných podujatiach neodznievajú.

Okrem prezentácií budú môcť účastníci diskutovať o možnostiach vzájomnej spolupráce v oblasti výskumu dejín astronómie a príbuzných vied a ochrany astronomického dedičstva na Slovensku a v Česku, keďže tradícia astronomickej spolupráce pretrváva medzi obomi krajinami už po niekoľko generácií.

Autor: TASR

30. výročie
samostatnej
SR
Všetky správy

TERAZ.SK

Nedela 28. august 2022 Meniny má Augustín

Важлива
інформація

Dôležité
informácie pre
občanov Ukrajiny

Важлива інформація громадян України
Dôležité informácie pre občanov Ukrajiny

Najnovšie správy: Ruský útok na Ukrajinu

Všetky Hlavné mesto Banskobystrický Bratislavský Košický Nitriansky Prešovský Trenčiansky Trnavský Žilinský

< sekcia Regióny

Konferencia astronómov Bezovec 2022 bude na tému dejiny astronómie

Sdílet 0

Najčítanejšie

6h 24h 7d

- 1 Poslednú augustovú nedeľu sa v Bratislave uskutoční Deň Vietnamu
- 2 Verejný program osláv SNP v Banskej Bystrici bude v pondelok popoludní
- 3 V tuneli Branisko havarovali tri autá, východný portál uzavreli
- 4 Pustý hrad pri Zvolene ožil reprodukciami kráľovskej svadby z roku 1247
- 5 V Čachticiach si pripomenuli 630. výročie darovania hradu
- 6 Českých a poľských turistov zastihla v oblasti Troch kóp búrka
- 7 Výstavba rozhľadne v Maduniciach nad cyklotrasou sa posúva

Hovoriť sa bude o nových odborných i starších menej známych poznatkoch z dejín astronómie od jej úsvitu v dobách praveku až po 21. storočie v strednej Európe i vo svete.

Autor TASR
dnes 15:12

Hlohovec 28. augusta (TASR) - Dejiny vied o vesmíre sú tohtoročnou témou stretnutia slovenských astronómov, ktoré organizuje Hvezdáreň a planetárium M. R. Štefánika v Hlohovci a Slovenská astronomická spoločnosť pri Slovenskej akadémii vied. Konať sa bude od 9. do 11. septembra na Bezovci pri Piešťanoch a hvezdáreň si aj na nej pripomenie 50. výročie svojho vzniku. Informuje o tom na svojom webe.

Konferencie na Bezovci tradične umožňujú výmenu skúseností medzi profesionálnymi astronómami a záujemcami o pozorovanie premenných hviezd i ďalšie oblasti astrofyziky z radov študentov, mládeže aktívne pracujúcej v astronomických krúžkoch a tiež pracovníkov hvezdární a planetárií z celého Slovenska. Na príprave 54. ročníka podujatia sa podieľajú aj Prírodovedecká fakulta Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach,

Slovenská ústredná hviezdáreň v Hurbanove a Fakulta matematiky, fyziky a informatiky Univerzity Komenského v Bratislave.

Hovorí sa bude o nových odborných i starších menej známych poznatkoch z dejín astronómie od jej úsvitu v dobách praveku až po 21. storočie v strednej Európe i vo svete. Takýto chronologický záber doteraz na Slovensku podľa organizátorov chýbal, keďže historické konferencie mávajú často úzko špecifikovanú tému, v ktorej obvykle dominuje konkrétna osobnosť alebo výročie takmer vždy viazané na slovenské prostredie. Konferencia si kladie za cieľ pritiahnúť pozornosť aj na iné témy zo všeobecných astronomických dejín, ktoré na tematicky úzko špecializovaných podujatiach neodznievajú.

Okrem prezentácií budú môcť účastníci diskutovať o možnostiach vzájomnej spolupráce v oblasti výskumu dejín astronómie a príbuzných vied a ochrany astronomického dedičstva na Slovensku a v Česku, keďže tradícia astronomickej spolupráce pretrváva medzi obomi krajinami už po niekoľko generácií.

Skríning chorôb pečene na Slovensku bude začlenený do európskeho projektu Liverscreen

☐ 29. 8. 2022, 15:00, Zdroj: [mediweb.hnonline.sk](https://www.mediweb.hnonline.sk) , Vydavateľ: MAFRA Slovakia, a.s., Autor: mt, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Dosah: 1 410 GRP: 0,03 OTS: 0,00 AVE: 251 Eur

Do projektu Slovenskej hepatologickej spoločnosti Sirius, ktorý je zameraný na mapovanie výskytu ochorení pečene, sa zapoja aj odborníci Univerzitetnej nemocnice L. Pasteura Košice a Lekárskej fakulty **UPJŠ**.

„Chceme zmapovať výskyt chorôb pečene na Slovensku. A takisto chceme podchytiť čo najväčšie množstvo ľudí, ktorí majú počiatkové štádiá pečenej choroby, ale o nich vôbec netušia,“ hovorí prof. MUDr. Peter Jarčuška, PhD. z Univerzitetnej nemocnice L. Pasteura, hlavný odborník Ministerstva zdravotníctva SR pre hepatológiu a člen výboru Slovenskej hepatologickej spoločnosti.

Začal sa skríning pečene. Má pomôcť pri záchypte ochorení v štádiu pred rozvojom cirhózy

Slovensko patrí medzi krajiny s vysokým výskytom chorôb pečene. „Najčastejšou chorobou pečene je nealkoholové tukové ochorenie pečene, ktorá je často asociovaná s metabolickým syndrómom,“ vysvetľuje P. Jarčuška.

Cirhóza pečene

Najčastejšou príčinou úmrtia na pečenej choroby je alkoholová choroba pečene. Podľa dostupných údajov je na Slovensku najväčší výskyt dekompenzovanej cirhózy pečene na svete, v úmrtnosti na cirhózu pečene je Slovensko na štvrtom mieste v Európe.

„Cirhóza pečene sa veľmi často vyskytuje v produktívnom veku, v priemere skrúti život pacienta o 20 rokov. Nie je teda prekvapením, že úmrtie na cirhózu patrí medzi najčastejšie príčiny úmrtia ľudí v produktívnom veku na Slovensku, čo má nemalé celospoločenské následky,“ dodáva.

Napriek tomu, že poznáme údaje o úmrtnosti pacientov s chorobami pečene, reálny výskyt viacerých chorôb pečene nie je presne známy. Pomôcť zmapovať situáciu má práve projekt SIRIUS, ktorý odštartoval v Banskobystrickom kraji vo Fakultnej nemocnici s poliklinikou F. D. Roosevelta Banská Bystrica. Projekt sa bude realizovať postupne aj v ďalších mestách a obciach Slovenska, dobrovoľne sa ho môžu zúčastniť dospelí obyvatelia.

„V rámci SIRIUSu vyšetříme hepatálne testy a parametre metabolického syndrómu. Súčasťou vyšetrenia je vykonanie elastografie pečene, ktorou sa zisťuje množstvo väziva v pečeni. Týmto neinvazívnym vyšetrením vieme odhaliť asymptomatických pacientov so závažným stupňom fibrózy pečene, ako aj pacientov s cirhózou pečene,“ pokračuje prof. Jarčuška.

Elastografické vyšetrenie nie je v súčasnosti hradené zo zdrojov zdravotného poistenia, projekt SIRIUS však ponúka každému toto vyšetrenie zdarma.

Následná zdravotná starostlivosť

„Pokiaľ počas vyšetrenia v rámci programu SIRIUS zistíme testovanému ochorenie pečene, ponúkneme každému možnosť následnej zdravotnej starostlivosti v hepatologickej ambulancii Univerzitetnej nemocnice L. Pasteura Košice,“ uzatvára Jarčuška.

Preventívny skríning pečene v rámci projektu SIRIUS spustia odborníci na východe Slovenska už v septembri.

Projekt SIRIUS bude začlenený do európskeho projektu pre skríning chorôb pečene LIVERSCREEN, na ktorom sa zúčastňujú Španielsko, Taliansko, Nemecko, Francúzsko, Veľká Británia, Belgicko, Dánsko, Švajčiarsko a Chorvátsko.

Nealkoholová tuková choroba pečene (NAFLD)

Najčastejšie otázky a odpovede pripravila MUDr. Mária Ondrejčková, PhD.

1. Čo je to tukové ochorenie (steatóza) pečene?

Tukové ochorenie pečene (steatóza, fatty liver) je definované nadmerným hromadením tuku v bunkách pečene (hepatocytoch) vo forme kvapôčiek v rozsahu, ktorý postihuje viac ako 5 % všetkých hepatocytov. Najčastejšie (pri nealkoholovej tukovej chorobe pečene) vzniká v súvislosti s nadváhou či obezitou v prípade nadmerného príjmu energie (potravy), nevhodného zloženia stravy a pri neadekvátnej pohybovej aktivite, u pacientov s cukrovkou či poruchou metabolizmu cukru a tuku. Podľa množstva tuku v pečeni (závažnosti steatózy pečene) rozlišujeme: steatózu 1. stupňa (5 % - 33 % pečenej buniek), steatózu 2. stupňa (34 % - 66 % pečenej buniek), steatózu 3. stupňa (viac ako 66 % pečenej buniek)(1).

2. Čo môže spôsobiť tukové ochorenie pečene?

Steatóza pečene môže mať viaceré príčiny. Najčastejšou príčinou steatózy pečene je NAFLD (v minulosti označovaná ako primárna steatóza pečene), čiže stukovatenie pečene zapríčinené metabolickými zmenami ako primárnej príčiny bez nadmernej konzumácie alkoholu. Medzi príčinami hromadenia tuku v pečeni je alkohol. Za nadmernú konzumáciu alkoholu je často v literatúre označovaná konzumácia > 14 "drinkov" za týždeň u žien (> 20 g alkoholu/deň) alebo > 21 "drinkov" za týždeň u mužov (> 30 g alkoholu/deň). 1 drink zodpovedá cca 8 - 10 g alkoholu alebo 3 dcl piva, 1 dcl vína či 0,25 ml 45 % tvrdého alkoholu. Musíme tiež vylúčiť pacientov, ktorí mali v minulosti epizódu excesívnej konzumácie či závislosti od alkoholu a tzv. binge drinkers s jednorazovou konzumáciou alkoholu ≥ 4 drinky za deň u žien či ≥ 5 drinkov za deň u mužov.

3. Čo je to nealkoholová tuková choroba pečene alebo čo ak mi lekár v správe napíše NAFLD?

NAFLD je súborný názov, ktorý zahŕňa akumuláciu tuku v bunkách pečene bez poškodenia buniek pečene a bez zápalu v pečeni (alebo s minimálnym zápalom), ktorú nazývame jednoduchá steatóza pečene (NAFL - nealkoholové stukovatenie pečene); NASH - nealkoholovú steatohepatitídu (stukovatenie a chronický zápal v pečeni), čo je zároveň závažnejší stav s horšou prognózou pričom chronický zápal môže viesť v priebehu rokov do fibrózy pečene ("zjazvenia" a poškodenia funkčného tkaniva pečene) s označením fibrotická NASH. Konečným štádiom fibrózy pečene je cirhóza pečene (NASH cirhóza), ktorá sa môže vyvinúť v pečeni aj bez nadmernej konzumácie alkoholu.

Cirhóza pečene predstavuje závažné poškodenie pečene so zmenou jej štruktúry a náhradou fungujúceho parenchýmu fibrotickým (jazvovitým) tkanivom a vytváraním uzlov (nodulov). Ak sú ešte zachované základné funkcie pečene hovoríme o "kompenzovanej" cirhóze pečene. Ak už poškodená pečeň nedokáže plniť svoju funkciu hovoríme o "dekompenzovanej" cirhóze pečene (prejavuje sa napr. nahromadením tekutiny v bruchu, poruchou tvorby bielkovín, opúchaním dolných končatín, porušenou zrážanlivosťou krvi, vytváraním kľúčových žíl v pažeráku s rizikom krvácania). Pacienti s NAFLD majú zvýšené riziko vzniku primárneho zhubného nádoru v pečeni (hepatocelulárneho karcinómu), ktorý môže vzniknúť už pred vývojom cirhózy pečene.

4. Môžem mať aj inú chorobu pečene súčasne?

Áno, je to možné. Napr. pacient s metabolickým syndrómom, ktorý má steatózu, zápal či fibrózu pečene, môže súčasne v nadmernom množstve konzumovať alkohol, preto hovoríme o poškodení kombinovanej etiológie (príčiny). Alebo pacient s liekovým poškodením pečene či chronickou vírusovou hepatitídou (napr. typu B či C) môže mať súčasne aj metabolický syndróm a nealkoholovú tukovú chorobu pečene. Liečba pečene vtedy spočíva v protívirusovej liečbe a snahe o redukciu hmotnosti pomocou režimových opatrení.

5. Ako lekár zistí, že mám NAFLD?

Pôvodný koncept diagnostiky NAFLD (nealkoholovej tukovej choroby pečene) bol založený na dôkaze steatózy pečene (nadmernej akumulácie tuku v pečeni s postihnutím viac ako 5 % všetkých hepatocytov) u pacientov s metabolickým syndrómom a súčasným vylúčením nadmernej konzumácie alkoholu a všetkých ostatných príčin stukovatenia pečene.

Aktuálne prebieha v odborných kruhoch diskusia o zmene názvu ako aj samotnej diagnostiky NAFLD. Eslam a kolektív (v r. 2020) navrhli poopraviť doterajší názov na MAFLD, čo v preklade znamená "tuková choroba pečene spojená s metabolickou dysfunkciou". Argumentujú najmä úzkym prepojením medzi metabolickým syndrómom a nealkoholovou tukovou chorobou pečene. Navrhli tiež zmenu diagnostiky, ktorá by sa nezakladala na vylúčení všetkých možných príčin steatózy pečene (per exclusionem), ale na tzv. "pozitívnej diagnostike", a teda potvrdení prítomnosti steatózy pečene (pomocou biopsie pečene, zobrazovacími metódami alebo výpočtom fatty liver indexu) a súčasnej prítomnosti aspoň jedného z nasledujúcich kritérií metabolickej dysfunkcie: obezita alebo nadváha, diabetes mellitus 2. typu, dyslipidémia, porucha metabolizmu cukru (inzulínová rezistencia).

Takto by sme mohli diagnostikovať NAFLD alebo MAFLD aj bez vylúčenia nadmernej konzumácie alkoholu a ďalších možných sekundárnych príčin stukovatenia pečene. Táto komplexná zmena náhľadu na diagnózu NAFLD/MAFLD zatiaľ nie je všeobecne akceptovaná. Napriek tomu, že výrazne zjednodušuje identifikáciu pacientov s NAFLD v ambulancii všeobecného lekára či diabetológa, nie je možné takto úplne vylúčiť ďalšie možné choroby pečene, ktoré môžu u pacientov prebiehať súčasne.

6. Aké sú klinické prejavy (príznaky) NAFLD?

NAFLD prebieha spravidla bez príznakov. Pacienti sa najčastejšie sťažujú na mierne tlaky či tupú bolesť pod pravým rebrovým oblúkom, dyspeptické ťažkosti (poruchy trávenia) a únavu. Únava je často výrazná, nezmiernuje ju ani odpočinok či spánok.

7. Aké môžu byť pridružené choroby a komplikácie pri diagnóze NAFLD?

Diagnóza NAFLD je úzko spojená s metabolickým syndrómom. Je to chronické progresívne ochorenie, ktoré môže viesť k cirhóze pečene s potrebou jej transplantácie (náhrady pečene pacienta pečťou spravidla od mŕtveho darcu), a tiež k vzniku malígneho nádoru pečene. NAFLD je však spojená aj s postihnutím obličiek, so srdcovocievnyimi chorobami, s osteoporózou, so syndrómom spánkového apnoe, zvýšeným rizikom výskytu viacerých malígnych nádorov (rakoviny hrubého čreva, prsníka, pečene) a tiež zvýšenou úmrtnosťou na choroby pečene, ale najmä na srdcovo-cievne choroby.

Podľa viacerých štúdií je u pacientov s NAFLD silným prediktorom úmrtnosti na srdcovocievne choroby práve fibróza pečene. A u tých pacientov, ktorí majú zvýšenú hladinu GMT sa vo zvýšenej miere vyskytujú srdcové arytmie (napr. fibrilácia predsiení), choroba koronárnych ciev, náhla cievna mozgová príhoda a chronická choroba obličiek.

Zložitou problematikou je aj narušenie črevnej mikroflóry u pacientov s obezitou a NAFLD. Okrem zvýšeného výskytu tzv. SIBO (sydróm bakteriálneho prerastania v tenkom čreve), ktorý sa prejavuje hnačkami, nafukovaním, plynatosťou, "prelievaním črevného obsahu" či "škvŕkaním v črevách" alebo zlým trávením, môže byť črevná dysmikrómia u pacientov s NAFLD zahrnutá aj do patomechanizmov samotnej choroby. Patologicky zmenená črevná mikroflóra u pacientov s NAFLD a obezitou môže ovplyvňovať množstvo energie (resp. kalórií), ktoré sa využije z prijatej potravy (zvyšuje toto množstvo), je schopná produkovať určité množstvo endogénneho alkoholu (ktorý môže zhoršovať zápal v pečeni), vplýva tiež na tvorbu hormónov, ktoré regulujú pocit hladu a sýtosti. Zjednodušene sa teda dá povedať, že patologicky narušená črevá mikroflóra môže zhoršovať priebeh choroby NAFLD, podporovať už prebiehajúci zápal v pečeni, a tiež negatívne vplývať na spracovanie tukov a cukru v ľudskom organizme.

Na druhej strane samotné zloženie jedálnička (nadmerný príjem fruktózy a nasýtených tukov) môže spôsobiť narušenie normálnej mikroflóry čreva - čiže sa pohybujeme v začarovanom kruhu, kde choroba NAFLD (obezita a diabetes) narúšajú fyziologické zloženie baktérií v čreve a tieto sú zahrnuté do mechanizmov vzniku a zhoršenia samotnej choroby.

8. Aký je vývoj tejto choroby a aká je prognóza?

Vo všeobecnosti sa NAFLD (bez fibrózy) zhoršuje o 1 stupeň v priebehu 14 rokov a NASH fibróza o 1 stupeň v priebehu 7 rokov. Toto je však len priemerný odhad v populácii pacientov s NAFLD, ktorý môže byť ovplyvnený rôznymi faktormi (napr. pridruženými chorobami pečene, pokračujúcou zlou životosprávou, genetikou,..). Progresia choroby nie je lineárna a môže sa líšiť podľa štádia choroby.

Zvýšené riziko progresívnej formy fibrózy pečene majú pacienti s vysokým krvným tlakom a cukrovkou. Podľa analýz z klinických štúdií 20 % pacientov s NASH fibrózou 3. štádia (F3) prešlo do cirhózy (F4) v priebehu 2 rokov. Na druhej strane u 20 % pacientov s NASH cirhózou (v kompenzovanej forme s dobre zachovanou funkciou pečene) sa dekompenzovaná cirhóza pečene (komplikovaná voľnou tekutinou v bruchu, poruchou zrážania, opuchmi končatín, krvácaním z rozšírených žíl pažeráka) vyvinula v priebehu 2 rokov.

Väčšina pacientov s NAFLD zomiera na srdcovo-cievne a onkologické choroby, treťou najčastejšou príčinou smrti sú choroby pečene. Riziko smrti na srdcovo - cievne choroby sa zvyšuje úmerne so stupňom fibrózy pečene, a to už od stupňa fibrózy F2 (významnej fibrózy). U pacientov s NAFLD je tiež zvýšené riziko výskytu malígneho nádoru pečene (hepatocelulárneho karcinómu), tento sa môže vyskytnúť aj bez prítomnej cirhózy pečene.

9. Môžem mať NAFLD (a steatózu pečene), aj keď mám normálnu hmotnosť?

Áno, aj pacienti s BMI nižším ako 25 kg/m² môžu mať steatózu pečene a NAFLD. Vtedy hovoríme o tzv. NAFLD bez obezity (angl. non-obese NAFLD alebo lean NAFLD). Sú to pacienti, ktorí majú nahromadený tuk preferenčne v brušnej dutine v okolí vnútrobrušných orgánov, vyznačujú sa nadmerným príjmom cholesterolu a fruktózy (v podobe sladených nealkoholických nápojov) v strave, prípadne genetickými rizikovými faktormi (PNPLA3 polymorfizmus). Majú tiež vysoké riziko steatohepatitídy (zápalu v pečeni), fibrózy pečene a vysoké kardiovaskulárne riziko. U pacientov s NAFLD bez obezity (s BMI pod 25 kg/m²) sa taktiež odporúča redukcia hmotnosti o 3 - 5 %, diéta s obmedzením nasýtených tukov a sladených nápojov, ako aj potravín ochutených s glukózovo-fruktózovým sirupom a pravidelná pohybová aktivita.

10. Aké vyšetrenia mi urobí lekár, ak už mám sonograficky zistenú steatózu pečene?

Pri sonografickom náleze steatózy pečene u inak "zdravého" jedinca je dôležité sa zamerať na identifikáciu metabolických rizikových faktorov. Z hodnôt výšky a hmotnosti pacienta môžeme určiť tzv. BMI (index telesnej hmotnosti), ktorý už pri hodnote 25 kg/m² určuje nadváhu a pri hodnote 30 kg/m² obezitu. Obvod pásu je potrebný na výpočet tzv. indexu stukovatenia pečene (FLI - fatty liver index). Obvod pásu ≥ 94 cm u mužov a ≥ 80 cm u žien sú jedným z kritérií metabolického syndrómu a rizikovej abdominálnej (viscerálnej) obezity (tzv. obezita "typu jablko") spojenej s vyšším kardiovaskulárnym rizikom.

Ďalšiu možnosť potvrdenia rizikového nahromadenia vnútrobrušného tuku poskytuje aj výpočet pomerov pás/boky či pás/výška a informáciu o percentuálnom (%) zastúpení tukovej a svalovej hmoty v tele človeka poskytujú metódy bioelektrickej impedancie (BEI) či presnejšia, ale drahšia metóda DEXA.

Laboratórnym vyšetrením aktivity pečeňových enzýmov (AST, ALT, GMT) sa môžeme orientačne informovať o metabolickej aktivite choroby. Tieto enzýmy bývajú pri NAFLD zvýšené len mierne, väčšinou do 3-násobku hornej hranice normy. Hodnoty ALT bývajú spravidla vyššie ako AST (pri cirhóze sa tento pomer mení), trvalo zvýšené GGT je spojené so zvýšeným rizikom úmrtnia na srdcovo-cievne choroby a tiež so zvýšeným rizikom výskytu chronickej choroby obličiek.

Treba však zdôrazniť, že aktivita pečeňových enzýmov (čiže výška hodnôt pečeňových parametrov - AST, ALT) môže byť až u polovice pacientov s NAFLD normálna a korelácie medzi výškou týchto parametrov a (histologickou) závažnosťou choroby je nízka. Na doplnenie

metabolických rizikových faktorov je potrebné vyšetriť hodnoty cholesterolu, LDL, HDL a triacylglycerolu a tiež hladiny cukru nalačno.

Pacienti s cukrovkou a NAFLD majú dvojnásobne vyššie riziko pokročilej fibrózy pečene, výskytu komplikácií súvisiacich s cirhózou pečene a tiež úmrtnosti na choroby pečene v porovnaní s pacientmi bez cukrovky. Vyššie riziko pokročilej fibrózy pečene majú aj pacienti s NAFLD a vysokým krvným tlakom a pacienti starší ako 60 (podľa niektorých zdrojov ako 50) rokov. Toto sú tie najrizikovejšie skupiny pacientov s NAFLD z pohľadu závažnosti poškodenia pečene.

Aby sme získali ucelený pohľad na pacienta, jeho rizikovosti a rozhodli o jeho ďalšom sledovaní, je potrebné vylúčiť alebo potvrdiť možnosť závažnej (pokročilej) fibrózy pečene ($\geq$ F3). Toto môžeme urobiť dvoma spôsobmi.

a) výpočtom indexov, či skóre z laboratórnych parametrov a klinických údajov. Z viacerých dostupných indexov na odhad miery fibrózy pečene sa najčastejšie používa FIB-4 index a NAFLD fibrosis skóre. Ich používanie je zahrnuté v slovenských, európskych aj amerických odporúčaniach manažmentu pacientov s NAFLD.

b) pomocou elastografie pečene. Elastografia pečene využíva fyzikálne vlastnosti tkaniva pečene a meria rýchlosť šírenia priečných vln, ktoré vznikajú v tkanive pečene po aplikácii silného ultrazvukového impulzu pri vyšetrení (shear wave elastography) alebo mechanického impulzu (MR elastografia a transientná elastografia). Rýchlosť šírenia týchto priečných vln (vyjadrujeme v kPa alebo m/s) je úmerná tuhosti pečeneho tkaniva a zvyšuje sa pri zvýšení tuhosti pečene.

Ako prvý krok pri identifikácii pacientov s nízkym rizikom závažnej fibrózy pečene sa používajú jednoduché indexy či skóre, ktorých výpočet je nenáročný, lacný a dobre dostupný aj pre všeobecných lekárov. V prípade nejednoznačného výsledku, tzv. šedej zóny či pri podozrení na závažnú fibrózu pečene je v 2. kroku odporúčané elastografické vyšetrenie. Tuhosť pečene (čiže namerané hodnoty pri elastografii pečene - liver stiffness) koreluje s fibrózou pečene. Môže byť však ovplyvnená aj inými faktormi (nielen fibrózou pečene).

Tuhosť pečene sa zvyšuje pri zvýšenom prekrvení pečene po jedle (preto je dôležité vyšetrovať po 6-hodinovom lačnení), pri akútnom zápale v pečeni (napr. akútna vírusová hepatitída), po fyzickej námahe (preto 15 min. pred vyšetrením musí byť pacient v pokoji), pri zlyhaní srdca a súčasnom zvýšení prekrvenia pečene a pod.

11. Ako ma bude lekár ďalej sledovať?

Odporúčania medzinárodných hepatologických spoločností nie sú v otázke primárneho skríningu (vyhľadávania pacientov s NAFLD v celej populácii) konzistentné. Poukazujú najmä na vysoký počet takýchto pacientov a neexistujúcu jednoznačnú liečbu pre všetkých pacientov. Preto sa zdá byť tento skrínig neefektívny. Niektoré odporúčania obhajujú skrínig NAFLD vo vysoko rizikových skupinách (u pacientov s obezitou, cukrovkou, metabolickým syndrómom).

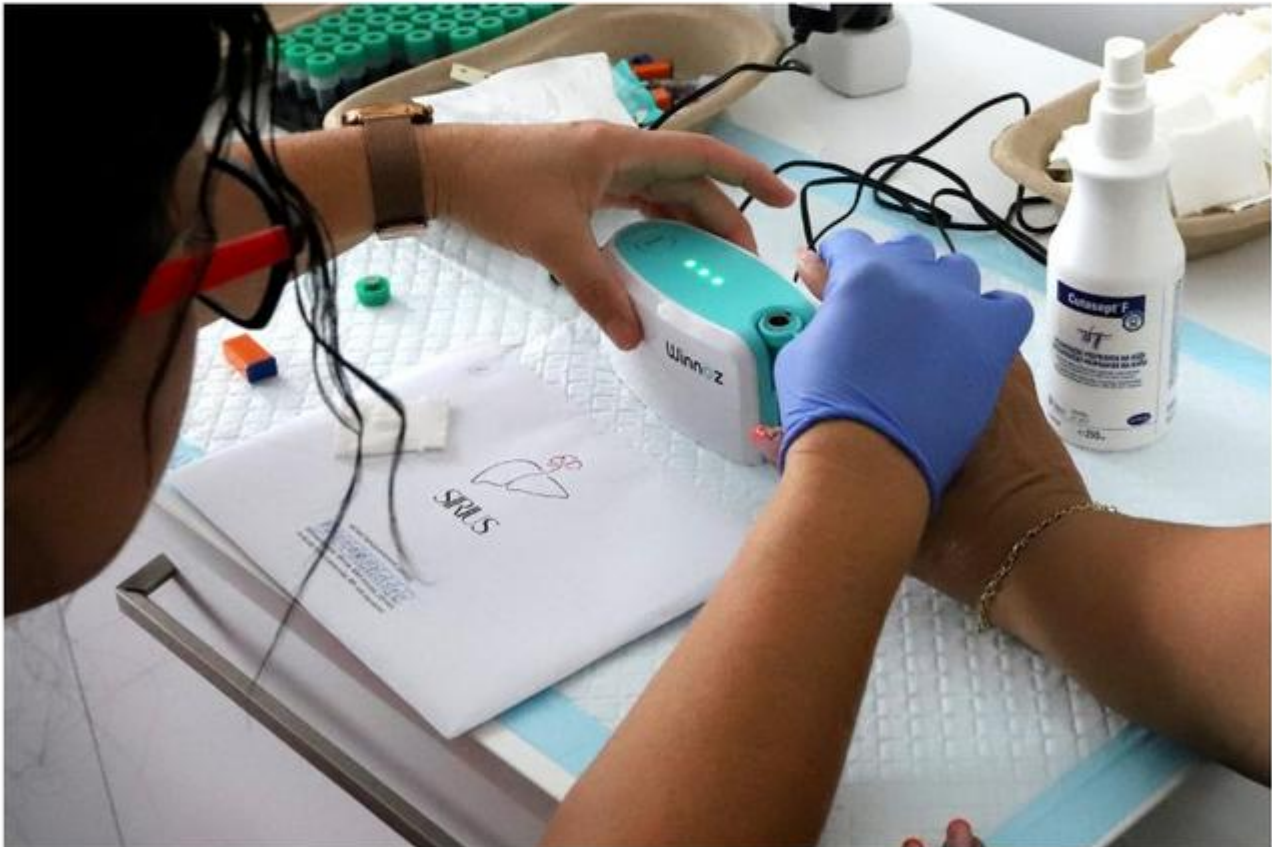
V prípade nízkeho rizika závažnej fibrózy pečene (pomocou indexov/skóre či elastografie pečene) je odporúčané prehodnotiť toto riziko každé 3 roky. U pacientov s NAFLD bez fibrózy pečene alebo s minimálnou fibrózou (F0, F1) by mali byť kontrolované tzv. hepatálne enzýmy v ročných intervaloch. V prípade iných rizikových faktorov (cukrovka, kardiovaskulárne choroby) je namieste zväžiť i častejšiu kontrolu (každých 6 mesiacov).

U pacientov s NAFLD a významnou fibrózou pečene (F2 a viac) by mali byť kontrolované tzv. hepatálne enzýmy v ročných intervaloch a pri súčasnom výskyte ďalších rizikových faktorov (cukrovka, kardiovaskulárne choroby) v 6-mesačných intervaloch. Pacient by mal byť monitorovaný aj z hľadiska vyššieho rizika výskytu primárneho malígneho nádoru pečene. V prípade podozrenia na závažnú fibrózu pečene (F3, F4) je nutné, aby bol pacient sledovaný v špecializovanej hepatologickej či gastroenterologickej ambulancii.

V prípade cirhózy pečene (F4) musí byť pre vysoké riziko vzniku rakoviny pečene pravidelne vyšetrený sonograficky (každých 6 mesiacov) a tiež vyšetrený ezofagogastroduodenoskopicky (GFS vyšetrenie - vyšetrenie hornej časti tráviacej trubice pomocou "hadičky" s kamerou na jej konci) pre riziko výskytu pažerákových varixov (rozšírených žíl v pažeráku).

Na základe vysokého výskytu NAFLD medzi pacientmi s cukrovkou (až 70 %) a tiež vysokého podielu závažnej fibrózy pečene (u 10 - 20 % diabetikov) by malo byť podľa Americkej diabetologickej asociácie hodnotenie NAFLD (steatózy pečene, pečeneových enzýmov a odhadu fibrózy pečene) zahrnuté do bežnej klinickej starostlivosti o pacienta s cukrovkou.

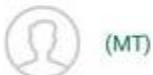
Autor: mt

TASR

Skríning chorôb pečene na Slovensku bude začlenený do európskeho projektu Liverscreen

29.08.2022, 15:00

(MT)

Okrem hepatálnych testov a parametrov metabolického syndrómu je súčasťou vyšetrenia aj elastografia.

Do projektu Slovenskej hepatologickej spoločnosti Sirius, ktorý je zameraný na mapovanie výskytu ochorení pečene, sa zapoja aj odborníci Univerzitetnej nemocnice L. Pasteura Košice a Lekárskej fakulty UPJŠ.

[x Skryť reklamu](#)

„Chceme zmapovať výskyt chorôb pečene na Slovensku. A takisto chceme podchytiť čo najväčšie množstvo ľudí, ktorí majú počiatočné štádiá pečeňových ochorení, ale o nich vôbec netušia,“ hovorí prof. MUDr. Peter Jarčuška, PhD. z Univerzitnej nemocnice L. Pasteura, hlavný odborník Ministerstva zdravotníctva SR pre hepatológiu a člen výboru Slovenskej hepatologickej spoločnosti.

Začal sa skrining pečene. Má pomôcť pri záchyťe ochorení v štádiu pred rozvojom cirhózy

Slovensko patrí medzi krajiny s vysokým výskytom chorôb pečene. „Najčastejšou chorobou pečene je nealkoholové tukovatenie pečene, ktorá je často asociovaná s metabolickým syndrómom,“ vysvetľuje P. Jarčuška.

Cirhóza pečene

Najčastejšou príčinou úmrtia na pečeňové choroby je alkoholová choroba pečene. Podľa dostupných údajov je na Slovensku najväčší výskyt dekompenzovanej cirhózy pečene na svete, v úmrtnosti na cirhózu pečene je Slovensko na štvrtom mieste v Európe.

Reklama

„Cirhóza pečene sa veľmi často vyskytuje v produktívnom veku, v priemere skráti život pacienta o 20 rokov. Nie je teda prekvapením, že úmrtie na cirhózu patrí medzi najčastejšie príčiny úmrtia ľudí v produktívnom veku na Slovensku, čo má nemalé celospoločenské následky,“ dodáva.

Napriek tomu, že poznáme údaje o úmrtnosti pacientov s chorobami pečene, reálny výskyt viacerých chorôb pečene nie je presne známy. Pomôcť zmapovať situáciu má práve projekt SIRIUS, ktorý odštartoval v Banskobystrickom kraji vo Fakultnej nemocnici s poliklinikou F. D. Roosevelta Banská Bystrica. Projekt sa bude realizovať postupne aj v ďalších mestách a obciach Slovenska, dobrovoľne sa ho môžu zúčastniť dospelí obyvatelia.

„V rámci SIRIUSu vyšetříme hepatálne testy a parametre metabolického syndrómu. Súčasťou vyšetrenia je vykonanie elastografie pečene, ktorou sa zisťuje množstvo väziva v pečeni. Týmto

neinvasívnym vyšetrením vieme odhaliť asymptomatických pacientov so závažným stupňom fibrózy pečene, ako aj pacientov s cirhózou pečene," pokračuje prof. Jarčuška.

Elastografické vyšetrenie nie je v súčasnosti hradené zo zdrojov zdravotného poistenia, projekt SIRIUS však ponúka každému toto vyšetrenie zdarma.

Následná zdravotná starostlivosť

„Pokiaľ počas vyšetrenia v rámci programu SIRIUS zistíme testovanému ochorenie pečene, ponúkne každému možnosť následnej zdravotnej starostlivosti v hepatologickej ambulancii Univerzitetnej nemocnice L. Pasteura Košice,“ uzatvára Jarčuška.

Preventívny skrining pečene v rámci projektu SIRIUS spustia odborníci na východe Slovenska už v septembri.

Projekt SIRIUS bude začlenený do európskeho projektu pre skrining chorôb pečene LIVERSCREEN, na ktorom sa zúčastňujú Španielsko, Taliansko, Nemecko, Francúzsko, Veľká Británia, Belgicko, Dánsko, Švajčiarsko a Chorvátsko.

Nealkoholová tuková choroba pečene (NAFLD)

Najčastejšie otázky a odpovede pripravila MUDr. Mária Ondrejková, PhD.

1. Čo je to stukovatenie (steatóza) pečene?

Stukovatenie pečene (steatóza, fatty liver) je definované nadmerným hromadením tuku v bunkách pečene (hepatocytoch) vo forme kvapôčiek v rozsahu, ktorý...

Tento článok je určený iba pre predplatiteľov.
Zostáva vám **85%** na dočítanie.

Nedozvedeli ste sa všetko?

Už mám predplatné | [Prihlásiť sa](#)

	ODPORÚČAME	
MESAČNÝ prvý mesiac za 6,90 € KÚPIŤ potom 12,90 € mesačne	ROČNÝ 149,90 € KÚPIŤ	ŠTVRŤROČNÝ 38,00 € KÚPIŤ
Prístup k obsahu Mediweb.sk a HNonline.sk na mesiac	Prístup k obsahu Mediweb.sk a HNonline.sk na 12 mesiacov	Prístup k obsahu Mediweb.sk a HNonline.sk na 3 mesiace

Východniari, máte „kapurkové“ pečene? [↗](#)

📅 30. 8. 2022, Zdroj: **Denník ŠPORT**, Strana: 17, Vydavateľ: ŠPORT PRESS, s.r.o., Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

AVE: 125 Eur

Preventívny skrining pečene pod názvom Sirius budú môcť využiť aj obyvatelia Košického a Prešovského kraja. Zapoja sa do neho odborníci z Univerzitnej nemocnice Louisa Pasteura aj Lekárskej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**. Súčasťou vyšetrenia je aj elastografia pečene. Toto neinvazívne vyšetrenie vie odhaliť asymptomatických pacientov so závažným stupňom fibrózy pečene, ako aj s cirhózou pečene. Elastografické vyšetrenie nie je v súčasnosti hradené zo zdrojov zdravotného poistenia, no v rámci projektu Sirius je zadarmo. Projekt sa začal v Banskobystrickom kraji a postupne sa bude realizovať aj v ďalších častiach Slovenska. Dobrovoľne sa na ňom môžu zúčastniť dospelí obyvatelia.

TRETINA PAKISTANU JE POD VODOU

Počet obetí nezrybné stíných monzónových dažďov v Pakistane stúpol od júna na 1061, vďaka to oznámil tamojší štátny úrad pre živelné pohromy. V dôsledku prudkých preháňok, ktoré neprestávajú búchať časti Pakistane, zahynulo len v nedelu 28 ľudí, záchranári sa však ešte nedostali do niektorých oblastí na hornatom severe krajiny. Tohtoročný monzún a povodne a záplavy v ním spojené zničili viac než 53 miliónov ľudí, čo je v podstate každý siedmy Pakistanec. Ďalšie už ťiň na zemi alebo ťažko poškodili takmer milión príblytkov. Tretina Pakistane bola vďaka pod vodou v dôsledku záplav pri rekortných monzónových dažďoch, vyhlásila to pakistanská ministerka pre klimatickú zmenu Šehry Rahimánová. Táto prírodná pohroma je podľa nej už krízou „nepredstaviteľných rozmerov“. Podľa odborníkov tohtoročný silný monzún v Pakistane je dôsledkom globálnych klimatických zmien.

FOTO TASR/AP

STRUČNE

Nemecký kancelár Olaf Šolz vstúpil pred, že podporuje postupné zrušenie víťazného rozhodnutia v Európe, ktoré nomeno túžobne jednoty.

Všet se v Česku začalo medzinárodné letné odpočinok. Započítalo sa do približne 900 ľudí a sprievodných výprav zo svetných krajín vrátane Slovenska, počítá do 14. septembra.

Do Poľska prišlo z Ukrajiny od začiatku invázie Ruská od 24. februára do víťazstva už takmer 5,89 milióna ľudí.

Slovensko poskytuje Ukrajinu vojenský pomoc za 400 miliónov eur. Započítalo sa do približne 14,7 milióna ľudí, všeto to oznámila prezidentka Zuzana Čaputová.

Ruský minister obrany Sergej Šojgu je v súčasnosti v Moskve, kde sa pripravuje na návštevu v Bratislave, pretože mu chýbajú jednoty v ukrajinskej oblasti.

Šéf krajiny Vladimir Putin podal výnos povoliť ďalšie ukrajinské posily, ktoré do Ruska prišli po februárových udalostiach, ktoré sa pripravujú v Rusku neobmedzene dlhšie.

Nemecké vláde pre veľký záujem ľudí dombauz tesne ťiňtá po celú krajinu dovede 75 500 áut, ktoré majú byť vopisť kúpiť.

Vojaci z Číny a Indie na cvičení v Rusku. Viac ako 50 000 vojakov z viacerých krajín sa tento a na budúci týždeň zúčastní na plánovanom veľkom vojenskom cvičení v Rusku. Na manévroch Vostok 2022 (Východ 2022) bude nasadených celkom 5000 kusov výzbroje a vojenskej techniky, ako aj 140 lietadiel a 60 vojenských plavidiel, všeto to oznámilo ministerstvo obrany v Moskve. Cvičenia sa začnú vo štvrtok 1. septembra a budú trvať do stredy 7. septembra. Konali sa budú v siedmich výcvikových priestoroch na východe Sibíri a Ďalekom východe, ako aj v Ochot-

Ukrajinský protiútok v oblasti Chersonu

Ukrajinská armáda spustila protiútok v Chersonskej oblasti na juhu Ukrajiny a jej vojaci sa údajne presunuli cez prvú líniu ruských obratov v Chersone. Všet to oznámila hovorkyňa južného veliteľstva ukrajinských síl Natalija Humaluková. Jednotky doneckých separatistov a posily ruských národných síl boli údajne utienené sa stiahnuť. Do ukrajinskej Záporožskej jadrovej elektrárne smeruje tím Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu (IAEA). Všet to oznámil šéf tejto dozornej jadrovej agentúry OSN Rafael Grossi. „Nastal ten deň: Podporou a asistenciou milióna do Záporožskej jadrovej elektrárne je už na ceste“, uviedol Grossi. Tím IAEA podľa neho dorazí do tejto najväčšej európskej jadrovej elektrárne v priebehu tohto týždňa a elektrárni by mal navštíviť aj samotný Grossi.

Elektrárňou obsadili v prvých týždňoch invázie ruské vojská, no naďalej ju prevádzkujú ukrajinskí pracovníci. Toto zariadenie sa odvtedy nachádza na frontovej línii. Kyjev a Moskva sa v posledných týždňoch navzájom obviňujú z ostreľovania elektrárne, čo vyvoláva obavy z možného úniku radioaktív. Ukrajinský minister zahraničných vecí Dmytro Kuleba predtým varoval, že ruské invázie vojská využívajú túto elektrárňu ako vojenský základňa a tým vystavujú riziku celého kontinentu.

Rusko zrejme pripravuje pôdu pre anektovanie okupovaných častí Ukrajiny uskutočnením referend. Predstavitel Kremľa Sergej Kirijenko vyhlásil, že podľa prieskumov v Doneckej a Luhanskej oblasti, ktoré spolu tvoria región známy ako Donbas, je podpora ich pripojenia k Rusku 91 až 92 %.

Vojaci z Číny a Indie na cvičení v Rusku

Viac ako 50 000 vojakov z viacerých krajín sa tento a na budúci týždeň zúčastní na plánovanom veľkom vojenskom cvičení v Rusku. Na manévroch Vostok 2022 (Východ 2022) bude nasadených celkom 5000 kusov výzbroje a vojenskej techniky, ako aj 140 lietadiel a 60 vojenských plavidiel, všeto to oznámilo ministerstvo obrany v Moskve. Cvičenia sa začnú vo štvrtok 1. septembra a budú trvať do stredy 7. septembra. Konali sa budú v siedmich výcvikových priestoroch na východe Sibíri a Ďalekom východe, ako aj v Ochot-

skom a Japonskom mori. Zahraničné vojenské kontingenty už dorazili na cvičisko v Primorskom kraji. Sú medzi nimi vojaci z Bieloruska a ďalších bývalých sovietskych republík, Číny či Indie. Na manévroch v čase vojny na Ukrajine budú navčovať okrem iného „zaisťovanie vojenskej bezpečnosti Ruska a jeho spojencov“, uviedol ruský rezort.

Vojenské cvičenia Ruska patria k najväčším v Rusku. Dostal najvyššieho zorganizovaní v roku 2018 na území takmer 300 000 ruských vojakov, ako aj mongolských a čínskych jednotiek.

SPOMIENKA NA 78. VÝROČIE POVSTANIA

Preletom leteckej techniky Ozbrojených síl SR a pietnym aktom kladenia vencov sa všetci v Ranskej Bystrici začali celostátné oslavy 78. výročia Slovenského národného povstania. Konali sa v areáli Múzea SNP a zúčastnili sa na nich prezidentka SR Zuzana Čaputová, predseda Národnej rady SR Boris Kollár (Sme rodina), premiér Eduard Heger (OĽaNO), ako aj zástupcovia diplomatických zborov a viac ako 35 krajín sveta. Oficiálna časť programu celoslovenských osláv bola určená len pre povznaných hostí, priamych účastníkov Povstania, ktorých prišlo deväť (na svedenie (časť z nich) na rozdiel od viaľajka, keď boli štýta, a členov Slovenského svazu protifašistických bojovníkov. Verejnosť sa vtedy nedostala ani pred areál Múzea SNP. Vstup do priestorov Pamätníka SNP bol pre širokú verejnosť možný až od 13.30 h, pre ľudí pripravili špeciálne aktivity a kultúrny program.

FOTO TASR/JAN KROSLAK

STRUČNE

Slovensko uzavrelo s Českom v Poľsku dohodu a schválenie návrhu rozloženia priestoru ich ústredia.

Slovensko a Česko republiky sa dohodli na spolupráci pri obnove leteckých základní obranných území ČVVO, spoločne stavíme nové zdieľajúce územie.

Šéf slovenského rezortu diplomacie Ivan Katick vstúpil do úradu v Bratislave a bilaterálne vyhlásil na „politickú mňu pod úkrom SNP“ vo Bratislave, pozval ich na Smer-SD.

Učel Smeru Robert Fico uviedol, že do Bratislava poskytl záručnosť kraja bývalého ZS, ako aj ľudí, ktorí SNP podporovali. Osem spomínaných ľudí sa odšlo utieniť sa na území spravovať.

Milán Venek (ĽS) dala, že SaS si to zameriá v otázke vo vláde. Býdli si, že v septembri dala k posedeniu vlády a dala, že sa bude odvíjať v medzinárodnej vláde.

Podľa predsedu SaS a Ďalšieho republikánskeho zväzu diplomacie Martinu Štúr sa SaS momentálne nie sú líniu predloženie voľby.

Právnodávcom 538 KPRK neto zisti v sobotu (27. 8.) 172 pripadov zranení, počet je aj jeden obet. Hospitalizovaných bolo 481 pacientov.

V nedeľu 28. 8. odhalil 201 KPRK testu 57 pripadov odzvy onkologických, počet je aj jeden obet. Hospitalizovaných bolo 480 pacientov.

Do úlohy ústredných novov v Kremnici prichádza v rámci 42. ročníka Európskeho festivalu humoru a satiry komikál gey mláď. Býdli lena.

Bezpečnostní policajti zastavili v sobotu 27. 8. veľké na diaľnici 82 medzi Šopou a Jabolom Fial Imzet, v ktorom bolo 22 cudzích migrantov zo Spína. Auto ťažnivo 20-ročný Čech Pavel.

Prí meste Štúť v slonve Želiez zomrel v nedelu pod 17. h po zrážke s vlakom juhozápad. Zahraničné dopravce medzi Želiezom a Štútom bolo pre nehodu prerušené.

Kľúčové komodity: elektrina, plyn, ropa

Predseda Výboru Národnej rady SR pre hospodársku záležitosť Peter Kremký (OĽaNO) v nedelu v relácii TA3 v politike uviedol, že štát by mal v rámci všeobecného hospodárskeho záujmu prikázať výrobu elektriny, jej dočasnú a stanoviť cenu nielen pre domácnosti, ale aj pre verejné inštitúcie, pre školy, nemocnice.

Marián Viskupič (SaS) oznámil, že rezort hospodárstva už poslal do Bruselu na notifikáciu zmlúvu so Slovenskými elektrárnami, ktorá umožní zachovať budúce dva roky cenu elektriny pre domácnosti. Pokiaľ by Európska komisia zmlúvu neschválila, je pripravený iný variant na zabezpečenie nízkych cien elektriny.

Nemuseli celé leto obťažovať verejnosť...

Opozítni poslanci Národnej rady SR Ladislav Kamenický (Smer-SD) a Matúš Štajt Eštok (Hlas-SD) podporia návrh Smeru rodina na zmenu Ústavy SR súvisiacu so skrátením volebného obdobia. Vyrvali na to aj koalíciu. Marián Viskupič (SaS) by za zmenu hlasoval, v klube sa na návrh cíle pozrel. Peter Kremký (OĽaNO) upozornil na negatívne dôsledky zmeny. Kamenický poznamenal, že koalícia nedokáže riadiť štát. Problém podľa neho

nespočíva len v ministrovi financií Igorovi Matovičovi (OĽaNO), ale vo všetkých stranách, ktoré sa priznali jeho „svydzaniu“. Čo sa týka aktuálneho konštitučného krízy, podľa Kremkýho obdobia. Vyrvali na to aj koalíciu. Marián Viskupič (SaS) by za zmenu hlasoval, v klube sa na návrh cíle pozrel. Peter Kremký (OĽaNO) upozornil na negatívne dôsledky zmeny. Kamenický poznamenal, že koalícia nedokáže riadiť štát. Problém podľa neho

Východniari, máte „kapurkové“ pečene?

Preventívny skrining pečene pod názvom Sirius budú môcť využiť aj obyvatelia Košického a Prešovského kraja. Zapoja sa do neho odborníci z Univerzity nemocnice Louisa Pasteura aj Lekárskej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach. Súčasťou vyšetrenia je aj elastografia pečene. Toto neinvazívne vyšetrenie vie odhaliť asymptomatických pacientov so

závažným stupňom fibrózy pečene, ako aj s cieľovou pečene. Elastografické vyšetrenie nie je v súčasnosti hrazené zo zdrojov zdravotného poistenia, no v rámci projektu Sirius je zadarmo. Projekt sa začal v Banskobystrickom kraji a postupne sa bude realizovať aj v ďalších častiach Slovenska. Dobrovoľne sa na ňom môžu zúčastniť dospelí obyvatelia.

Stranu z materiálov

• tasr •

pripravil PETER DODEK

Počas vikendu asi tisíc migrantov

Taliancki úrady v nedelu hlásili preplnené prístrešky pre migrantov po tom, ako cez víkend dorazili k južnému pobrežiu Talianska a na dva z jeho malých ostrovov Lampedusa a Pantelleria desiatky lodí a činov a dovedna približne tisíc ľudí na palube. Ďalší migranti prišli v plavidlách do regiónov Apúlia a Kalábria. Ďalšie lode s ilegálnymi migrantmi počas soboty a nedele dostali pobrežie Sicílie a Sardinie, dvoch napáchli talianskych ostrovov.

Horiaci trajekt neďaleko Švédska

Pri juhovýchodnom pobreží Švédska pri ostrove Gotska Sanden všeto prebiehala veľká záchranná operácia pre požiar, ktorý vypukol na palube 186 m dlhého trajektu Slena Scandica, ktorý premáva medzi Löttingem a Švédskom. Na palube sa nachádzalo až 300 ľudí. Obetí vypukol na palube a autami. Na miesto boli vyslané tri veľkotelne a sedem lodí, začali s evakuáciou ľudí. Krátko po vypuknutí požiaru pebláňli obeť a zni zranených.

Výdavky môžu byť až devastácie

Rastúce ceny energií ohrozujú čoraz viac obyvateľov Slovenska a výrazné zvýšenie platieb za elektrinu, plyn a teplo od januára 2023 môže byť pre mnohých domácností devastácia. Podľa aktuálnej analýzy spoločnosti WOOD & Company najviac ohrození tzv. energetickou chudobou sú osamelí seniori, domácnosti jedného dospelého a dieťaťa a viacdetné úplne rodiny. Na Slovensku náklady na bývanie a energiu tvoria najvyšší podiel v rámci krajín EÚ.

Čím viac sme odkázaní na dovoz

Sádo zahraničného obchodu Slovenska a potravinárske výrobnými a potravinárskymi výrobkami bolo v januári až máji 2022 v minuse 891 milión eur. Medziročne sa zvýšilo o 31 %. Záporné saldo vývozu a dovozu sa v medzinárodnom porovnaní zvýšilo u EÚ výrobných výrobcov o 61,4 %, u zastupujúcich výrobcov o 22,9 %, u tukov a olejov až o 660,2 % a u potravín, nápojov a tabaku o 1,3 %. Dovoz stúpol o 27,9 % na 2,692 miliardy eur.